

ကရင်ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း အားထုတ်ချက်များ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေရှည်တည်တန့် မညှံ့ငြိမ်းချမ်းရေးဆီသို့
ဦးတည်ခြင်း။

CPCS လေ့လာရေးစာစောင်

Quinn Davis

ကရင်ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း
အားထုတ်ချက်များ။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရေရှည်တည်တန့်မည့်ငြိမ်းချမ်းရေးဆီသို့
ဦးတည်ခြင်း။

CPCS လေ့လာရေးစာစောင်

Quinn Davis

စာအုပ်တာဝန်ခံ

Quinn Davis

စာအုပ်အပြင်အဆင်

Boonruang Song-Ngam

စာအုပ်ထုတ်ဝေသူ

The Centre for Peace and Conflict Studies (CPCS), 2016

ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့မှု

Australian Government

Department of Foreign Affairs and Trade

မာတိကာ

အတိုကောက်များ.....၄

ကရင်ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း အားထုတ်ချက်များ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်
ရေးရာတည်တန့် မည့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆီသို့ ဦးတည်ခြင်း။၅

ကရင့်တော်လှန်ရေး နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း၇

ကရင်တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအကြား ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း
အားထုတ်ချက်များ.....၁၃

ပဋိပက္ခ နှင့် ညီညွတ်ရေးအပေါ် ကရင်ပြည်သူများ၏
ပြန်ပြောင်းဆင်ခြင်သုံးသပ်ချက်၁၉

မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ဂယက်ရိုက်မှုများ၂၉

နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက်။ အာရှဒေသတွင်း ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း။၃၈

နိဂုံးချုပ်.....၄၀

အတိုကောက် ဝေါဟာရများ

BCF	ဘန်စမိုရို တာဝန်ခံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဖိုရမ်
BGF	နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့
CPCS	ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ပဋိပက္ခလေ့လာရေးအဖွဲ့
CSO	လူထုအခြေပြု လူမှုအဖွဲ့အစည်း
DKBA	ဒီမိုကရေစီအကျိုးပြု ကရင်တပ်မတော်
EAG	တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့
KAG	ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့
KEAP	ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် လက်နက်လဲလှယ်ရေးအဖွဲ့
KFUC	ကရင်တပ်ဖွဲ့များ ညီညွတ်ရေးကော်မတီ
KIO	ကချင်လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့
KNA	ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး
KNDO	ကရင်အမျိုးသားကာကွယ်ရေးအဖွဲ့
KNLA	ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်
KNU	ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး
KPC	ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ
KPF	ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးတပ်ဖွဲ့
KUPC	ကရင်ညီညွတ်ရေးငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ
MILF	မိုရိုအစ္စလမ်လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး
MNLF	မိုရိုအမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး
NSAG	အစိုးရမဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ
NCCT	တနိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးတာဝန်ခံညှိနှိုင်းရေးအဖွဲ့
OIC	နိုင်ငံတကာအစ္စလမ်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့
UPCC	ပြည်ထောင်စုအဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရေး ဗဟိုကော်မတီ
UPWC	ပြည်ထောင်စုအဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းကော်မတီ

ကရင်ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း အားထုတ်ချက်များ။ မြန်မာနိုင်ငံ¹ တွင် ရေရှည်တည်တန့်မည့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆီသို့ ဦးတည်ခြင်း

သမ္မတဦးသိန်းစိန်ခေါင်းဆောင်သော အမည်ခံအရပ်သားအစိုးရသက်တမ်းလေးနှစ်အကြာတွင် ၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာတွင် ကျင်းပမည့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပရန် နီးကပ်လာသည်နှင့်အမျှ မြန်မာနိုင်ငံ² သည် အရေးကြီးသော အဆင့်တစ်ခုသို့ ဆိုက်ရောက်လာနေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အမှုကိစ္စရပ်ပေါင်းများစွာနှင့် ရင်ဆိုင်နေသည့် အချိန်လည်းဖြစ်သည်။ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲသည် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်း တိုးတက်စေမည့် အရေးကြီးသော အကြောင်းရင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ မကြားသေးခင်နှစ်များအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများလွှတ်ပေးခြင်း၊ စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဖွင့်ပေးခြင်း၊ နိုင်ငံအဝှမ်းအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး အလားအလာများ ပေါ်ထွက်လာခြင်း အပါအဝင် ယခင်စစ်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်မှ သွေဖယ်လာသော ဒီမိုကရေစီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများစွာကို မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ အဆိုပါ ဖြစ်ထွန်းမှုများကြောင့် တိုင်းပြည်၏နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် ကြာ ဖြစ်လာခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်ကို အဆုံးသတ်နိုင်ပြီး၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဓာတ်သစ်ကို ပြည်သူများကစတင် မျှော်မှန်းနိုင်လာသည်။ စိန်ခေါ်ချက်များ များစွာ ရှိနေသေးသည်မှာလည်း အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုစိန်ခေါ်မှုများစွာအနက် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲ အတွက် မူဘောင် ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်ခြင်းလည်း အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

ဤအခြေအနေအောက်တွင် ကရင်ပြည်သူလူထုသည် အားလုံးပါဝင်နိုင်သော ရေရှည်ခံသော ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်ကို ဦးတည်သော ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းများစွာ

¹ ယခုစာတမ်းသည် ၂၀၁၅ ခုနှစ် အစောပိုင်း ရွေးကောက်ပွဲမတိုင်ခင် ရေးခဲ့သော စာတမ်းဖြစ်သည်။
² ၁၉၈၉ခုနှစ်တွင် စစ်အစိုးရသည် Burma မှ Myanmar သို့ အမည်ပြောင်းခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် Burma/Myanmar အခေါ်အဝေါ်သည် နိုင်ငံရေးအရအငြင်းခုံနေဆဲဖြစ်သည်။ ယခုစာတမ်းတွင် သမိုင်းဝင်အမည် Burma အစား လက်ရှိသုံးစွဲသည့် Myanmar ဟုသာသုံးမည်။ ဗမာတိုင်းရင်းသားသည် လူဦးရေအများဆုံးဖြစ်ပြီး ဗမာစကား ကိုမိခင်ဘာသာအဖြစ်အသုံးပြုသူများဖြစ်သည်။

အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နေသည်။ လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေး၏ အခက်အခဲများကို စတင်စိန်ခေါ်ခြင်းလည်းဖြစ်သည်။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းစိတ်ဝမ်းကွဲမှုများ၊ အကွဲအပြားကွဲများ ရှိခဲ့ဖူးသည့် အားလျော်စွာ ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ (KAGs) နှင့် လူမှုအသိုင်း အဝန်းများ၏ ညီညွတ်ရေးကို နိုင်ငံအဝှမ်း ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိမည့် အဓိက နည်းလမ်း တစ်ခုအဖြစ် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ လတ်တလော ကရင် ညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်ခြင်း နည်းလမ်း များတွင် လူမှုအသိုင်းအဝန်းထိတွေ့မှုအတွက် နေရာအခင်း အကျင်း ဖန်တည်းခြင်း၊ ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ဆွေးနွေးမှုများ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ဖော်ဆောင်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဟူသော ဘုံမျှော်မှန်းချက်အောက်တွင် ကရင် လူမျိုးများ ညီညွတ်စေခြင်းစသည်တို့ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည်စိန်ခေါ်ချက်ပေါင်းများစွာ ရင်ဆိုင်ရနေသည်နှင့်အတူ ယခု အားထုတ်ဆောင်ရွက်ချက်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများတွင်ညီညွတ်ရေး၏အရေးကြီးမှုကိုပြသနိုင်ပြီးတိုင်းပြည်အတွင်းပိုမိုကြီး မားသောအမျိုးသားညီညွတ်ရေးဆွေးနွေးပွဲများအတွက်အုတ်မြတ်ချပေးခြင်းလည်းဖြစ်သည်။

ယခုစာတမ်းသည်လတ်တလောညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်းလုပ်ငန်းအကောင်အထည် ဖော်ခြင်းများ အပါအဝင် ကရင်ပြည်သူများ၏ပြည်တွင်းစစ်သမိုင်းကြောင်း၊ ကရင်ပြည်သူများ အကြား ကြီးမားသော ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်မှုကို အဓိကဖြစ်စေသော တွန်းအား စသည့်အချက်အလက်များကို လေ့လာအကဲခတ် သွားမည် ဖြစ်သည်။ မတူညီသော ကရင်အသိုင်းအဝန်းမှ ကရင်ပြည်သူများနှင့် ဆွေးနွေးပြောဆိုမှုများ၊ လူထု အခြေပြုအဖွဲ့ အစည်းများ၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အစိုးရရုံးများ အစရှိသည့် မတူကွဲပြားသော နေရာ အခင်းအကျင်းတွင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများဖြင့်ဆွေးနွေးပြောဆိုခြင်း များမှ ရရှိသော အချက်အလက်များကို အခြေခံ၍ ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်းအပေါ် ကရင်ပြည်သူများ၏အမြင်အတွေ့အကြုံများကိုယခုစာတမ်းကမီးမောင်းထိုးပြထားသည်။³ ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းရှိ လူမှုအသိုင်းအဝန်းဝင် ပြည်သူ ၁၁၁ ဦးနှင့် လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံရေး အခြေအနေများ ဆွေးနွေးချက်မှ ရရှိသော သတင်းအချက်အလက် များကို စာတမ်းတွင် အသုံးပြုထားသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ CPCS ၏ လူမှု အသိုင်းအဝန်း ဝင်များ၏စကားသံကိုနားထောင်ခြင်း၊ ကရင်ပြည်နယ်စာတမ်းကိုလည်းအခြေခံထားပါသည်။

³ ပြောဆိုဆွေးနွေးမှုအများစုကို ၂၀၁၅ ခုနှစ်မတ်လတွင် သုံးရက်ကြာ ကျင်းပသော ကရင်ညီညွတ်ရေးဆွေးနွေးပွဲ အတွင်း ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KNLA)၊ နယ်ခြားစောင့်တပ် (BGF) ၊ ကရင်အမျိုးသားကာကွယ်ရေးအဖွဲ့ (KINDO)၊ ကရင် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်လက်နက်လဲလှယ်ရေးအဖွဲ့ (KEAP)၊ KNU/ KNLA ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ (KPC) နှင့် မြောက်ပိုင်းသံတောင်အုပ်စုမှ ကိုယ်စားလှယ် ၆၀ ဦး အပြင်၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်တွင် ကျင်းပသော လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၊ အစိုးရရုံးများ နှင့် ဘာသာရေး အင်စတီကျူးရှင်းမှ ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ၆၀၀ ခန့်ပါသော ကရင်အမျိုးသား အကြံပြုညီလာခံ။

ကရင်တော်လှန်ရေး နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း

ကရင်တိုင်းရင်းသားများအကြား ညီညွတ်ရေးများ အားကောင်းလာစေရန်နှင့် အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးမှု ပူပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက်အခင်းအကျင်းဖြစ်ပေါ်ရေးဦးတည်ဆောင်ရွက်သော အလေ့အထအားထုတ်ချက်များသည်လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းရာချီဖြစ်တည်ခဲ့သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ၁၉ ရာစုအတွင်း လူထု ထောက်ခံမှုရရှိခဲ့သော **ကရင်တိုင်းရင်းသားများတစ်စုတည်း ဖြစ်ရေးဟူသော** သဘောတရား ကိန်းအောင်း ခဲ့သည်။ တတိယ အကြီးမားဆုံး တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်တစ်ခုဖြစ်သော ကရင်ပြည်သူများတွင် မတူညီသော ဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ကိုးကွယ်ရာဘာသာတရားများ ရှိသည်။ ကရင်ပြည်သူများအကြား ၎င်းမတူညီသော ကွဲပြားမှုများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (Karen National Association – KNA) ကို ၁၈၈၁ ခုနှစ်တည်ထောင်ခဲ့သည်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအောက်တွင် နောက်ခံ သမိုင်းကြောင်း မတူသော ကရင်တိုင်းရင်းသားအားလုံးကို စုစည်းရေးဖြစ်သည်။ KNA သည် နောင်ဆယ်စု နှစ်များစွာအတွင်း ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ကရင်ညီညွတ်ရေးအားထုတ်ချက်များအတွက်ခိုင်မာသောအုတ်မြစ်ချပေးခဲ့သည်။ ထို့အပြင်ကရင်အမျိုးသားလက္ခဏာပေါ်ထွက်လာရေး၊ မြှင့်တင်အားပေးခြင်းအတွက် ထမ်းဆောင်ခြင်း၊ ၁၉၃၀ ခုနှစ်တွင် ကရင်အမျိုးသားအလံတော်နှင့် အမျိုးသားသီချင်း ရရှိရန် မြန်မာအစိုးရကို တောင်းဆိုခဲ့ခြင်း စသည်တို့ပါ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၎င်းကာလအတွင်း ကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့်နှင့် လွတ်လပ်ရေးစိတ်ကူးများ ကိန်းအောင်းနေခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဂျပန်ဖက်ဆစ်များကို ကူညီတိုက်ပေးပါက ကရင်ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် တည်ထောင်ရေး အပြန်အလှန် ကူညီပေးမည်ဟု အင်္ဂလိပ် ကိုလိုနီ၏ ကတိကဝတ်ပြုခဲ့သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ကရင်ပြည်နယ်သီးခြားနေထိုင်ထုတ်ရေး လှုံ့ဆောင်မှုနှင့်အတူ KNA အဖွဲ့အစည်းအပေါ် အခြေခံသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (Karen National Union – KNU) ဖြစ်သည်။ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) က တောင်းဆိုမှု တော်တော်များများကို တောင်းဆို ခဲ့သည့်အနက် ကော်သူလေဟု အမည်ပေးထားသော သီးခြားလွတ်လပ်သော ကရင်နိုင်ငံတော်တည်ထောင်ရေး၊ တိုင်းရင်းသားသန်းခေါင်းစာရင်းတစ်ကောက်ယူရန် နှင့် အမျိုးသားလက်နက်ကိုင်တပ်များတွင် ကရင်တပ်ဖွဲ့များ ဆက်လက်ထားရှိရေး စသည့်အကြောင်းအရာများ ပါဝင်သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် အင်္ဂလိပ်များ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဆုတ်ခွာပြီး လွတ်လပ်စ မြန်မာနိုင်ငံကို ဗမာလူမျိုးအများစုကြီးစိုးသော အစိုးရလက်ထဲ “ဝ” ကွက် အပ်ထားခဲ့ အပေါ် ကရင်တိုင်းရင်းသားများအကြား

သစ္စာဖောက်သလို ခံစားခဲ့ရသည်။ နိုင်ငံတော်အသစ် တည်ထောင်ရေး အပေါ် မျက်နှာလွှဲ ခဲပစ်လုပ်ခဲ့သည်ဟု ကရင်ပြည်သူများအကြား ခံစားခဲ့ရသည်။ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ဟူသော နိုင်ငံရေးအာဏာကို ဆက်လက်ကိုင်ဆွဲရင်း KNU သည် ကရင်ပြည်သူများအတွက် ပိုကြီးမားသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုရန် အစိုးရသစ်နှင့် နိုင်ငံရေးသဘောတူညီ ချက်တစ်ခုရရန် အားထုတ်ခဲ့သည်။

သို့သော် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ဦးဆောင်သော မြန်မာအစိုးရနှင့် KNU အကြား တင်းမာမှုများ ဆက်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ အစိုးရသည် ကရင်အမျိုးသား စစ်ဦးစီးချုပ် ပိုလ်ချုပ်စမစ်ဒွန်းကို ရာထူးမှ ဖယ်ရှားပြီး မြန်မာအမျိုးရေးဝါဒီ ပိုလ်ချုပ်နေဝင်းကို အစားထိုးခန့်အပ်ကာ စစ်တပ်အပေါ် ထိန်းချုပ်မှုများ ပိုဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အစိုးရပြည်သူ့စစ်များက ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်း အတွင်း ကျူးလွန်မှုများနှင့် လူထုမတည်ငြိမ်မှုများကြောင့် အခြေအနေပိုဆိုးခဲ့သည်။⁴ ဖြစ်စဉ်တော်တော်များများတွင် တပ်မတော်⁵ သည် ကရင်ကျေးရွာများသို့ အလုံးအရင်း နှင့်ဝင်ရောက်ကာ ကရင်အရပ်သားပြည်သူ အလုံးအရင်းနှင့် အသတ်ခံခဲ့ရသည်။⁶ အစိုးရနှင့် နိုင်ငံရေးသဘောတူညီချက် မရရှိနိုင်ခဲ့သည့်အပြင် လုံခြုံရေးအခြေအနေ ပိုးဆိုးဝါးလာခြင်း ကြောင့် ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ ၃၁ ရက်နေ့တွင် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) သည် မြေအောက်သို့ ငုပ်လှုံ့ခဲ့သည်။ ထို့နေ့ကို ကရင် တော်လှန်ရေးနေ့အဖြစ် သတ်မှတ် ဂုဏ်ပြုသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ KNU သည် ကရင်ပြည်နယ်အတွင်း အစိုးရသဖွယ်အုပ်ချုပ်ခဲ့သည်။ စစ်ရေးလက်တံအဖြစ် ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ် (KNLA) ကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ကရင်ပြည်နယ်အဝန်း နယ်မြေအများစုကို ထိန်းသိမ်းခဲ့ပြီး တပ်မဟာ (၇) ခုကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။⁷ KNU သည် ကရင်ပြည်နယ်တွင် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာပိုင်အဖြစ် တည်ဆောက်ကာ ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး နှင့် တခြား စီမံအုပ်ချုပ်ရေး နယ်မြေများ ရှိသည်။⁸

သို့သော် နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်ကာလအတွင်း KNU သည် ၁၉၅၀ ခုနှစ်များအတွင်း တည်ထောင်ခဲ့သော ထိန်းချုပ်မှုများကို ဆက်လက်ထိန်းထားနိုင်ခြင်း မရှိတော့ပေ။

⁴ Human Rights Watch, Burma Bangladesh Burmese Refugees in Bangladesh: Still No Durable Solution. <https://www.hrw.org/reports/2000/burma/>
⁵ မြန်မာနိုင်ငံလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များကို တပ်မတော် ဟု တရားဝင်မှည့်ခေါ်သည်။
⁶ Ashley South, *Ethnic Politics in Burma: States of Conflict* (New York, Routledge, 2008)
⁷ KNU ၏ တပ်မဟာ (၇) ခုမှာ - သထုံ (၁)၊ သံတောင် (၂)၊ ကျောက်ကြီး (၃)၊ ထားဝယ် (၄)၊ ဖာပွန် (၅)၊ ဘုရားသုံးဆူ (၆) နှင့် ဖားအံ (၇) တို့ဖြစ်သည်။
⁸ Ashley South, *Burma's Longest War; Anatomy of the Karen Conflict* (Amsterdam, Burma Center Netherlands, 2011)

ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်သို့ တဖြည်းဖြည်း တွန်းပို့ခံလာရသည်။ ထိုကာလများတွင်း KNU ၏ နိုင်ငံရေးအာဂျင်တာသည် လွတ်လပ်ရေးမှ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် နှင့် စစ်မှန်သော ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆီသို့ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ KNU သည် ကရင်ပြည်သူများ၏ အဓိကကိုယ်စားပြုသူဖြစ်သည်ဟူသော ရပ်တည်ချက်ကို ဆက်လက်ဆုပ်ကိုင်လာခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပသော KNU ၏ ၉ ကြိမ်မြောက် ကွန်ဂရက်တွင် အောက်ပါ ထုတ်ပြန်ကြေငြာချက်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

"KNU သည် ကရင်အမျိုးသားအရေး ဖြစ်ထွန်းတိုးတက်မှု၏ တစ်ခုတည်းသော အဖွဲ့အစည်း၊ ကရင်အမျိုးသားတော်လှန်ရေး၏ ဥသျှောင်ဖြစ်သည်။ KNU သည် ကရင်တိုင်းရင်းသားအားလုံးကို ကိုယ်စားပြုသော ကရင်ပြည်သူ့အားလုံးအတွက် အမြင့်မားဆုံး အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။"^၉

KNU သည် ကရင်အမျိုးသားများ၏ တစ်ခုတည်းသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်ဟူသော ရပ်တည်ချက်အပေါ် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များအတွင်း ခွဲထွက်မှုများကြောင့် ကြီးမားသောခြိမ်းခြောက်မှုများရှိခဲ့သည်။ တိုးတက်သော ဗုဒ္ဓဘာသာ ကရင်တပ်မတော် (DKBA)၊ KNU/KNLA ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ (KPC) နှင့် ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးတပ်ဖွဲ့ (KPF) စသည်အဖွဲ့များ အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ KNU အတွင်း ပထမဦးဆုံး အဖွဲ့အစည်း အကွဲအပြဲသည် ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် DKBA ဖွဲ့စည်းမှု နှင့် စတင်ခဲ့သည်။ အဖွဲ့အစည်း ခွဲထွက်မှုသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကရင်တပ်ဖွဲ့ဝင်များက အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ခရစ်ယာန်ကရင်ဘာသာဝင်များအပေါ် ပို၍ မျက်နှာသာပေးသည်ဟူသော နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း အမြစ်တွယ်ခဲ့သည့် မကျေနပ်မှုများ၏ ဓမ္မဆော်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ KNU ခေါင်းဆောင်များက ၎င်းတို့ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာတရားကို အသိအမှတ်ပြုလေးစားမှု မပြုခြင်း၊ ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာကြာလာခဲ့ပြီဖြစ်သော ပဋိပက္ခအပေါ် စိတ်ပျက်လာခြင်း၊ သိသာမြင်သာသော အကျိုးကျေးဇူးနှင့် ရလဒ် မတွေ့မြင်ရခြင်း စသည့် စိုးရိမ်ချက်များကြောင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကရင်စစ်သားများသည် ရှေ့တန်းစခန်းများကို စွန့်ခွာပြီး DKBA ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ မရှေးမနှောင်းပင် DKBA သည် မြန်မာစစ်အစိုးရနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက် ချုပ်ဆိုခဲ့သဖြင့် တပ်မတော်အောက်ခြေတပ်များ၏ စစ်ရေးအထောက်အပံ့ကို DKBA ရယူခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် KNU ထိုးစစ်များ အတွက် ဖြစ်သည်။ ထို့အတွက် KNU များအကြား သစ္စာဖောက်ခံရသည်ဟု ခံစားခဲ့ရပြီး ထိုလုပ်ရပ်အပေါ်

⁹ Paul Keenan "Changing the Guard the Karen National Union, the 15th Congress and The Future" (Burma Centre for Ethnic Studies, Analysis Paper No.6, 2013, 2)

ဒေါသ ထွက်ခဲ့ကြသည်။ နှစ်ပေါင်းတော်တော်ကြာကြာ အထိ DKBA တပ်ဖွဲ့သည် အဆင့်တစ်ခုအထိ သီးခြား ရပ်တည်နိုင်ခဲ့သော်လည်း တပ်မတော်၏ စစ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ထိမ်းချုပ်မှုအောက်တွင် နေခဲ့ရသည်။¹⁰

အဖွဲ့အစည်းစတင်ထောင်သည့်အချိန်မှစ၍ DKBA ကြီးထွားလာခဲ့ပြီး ဩဇာအကြီးဆုံး ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် KNU ကို ကျော်တက်သွားခဲ့သည်။ KNU ၏နောက်ဆုံး ဗဟိုဌာနချုပ်ဖြစ်သော မာနယ်ပလောကို မြန်မာစစ်တပ်နှင့် DKBA ပူးပေါင်းထိုး စစ်ဆင် သိမ်းပိုက်ခဲ့သည့် ၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် အင်အားကြီး အဖွဲ့အစည်း ပုံစံအဖြစ် ထွက်ပေါ်ခဲ့ သည်။ ကရင်လူမျိုးအချင်းချင်းဖြစ်သော စစ်ပွဲအဖြစ် မှတ်ယူခဲ့သော မာနယ်ပလော တိုက်ပွဲသည် KNU ၏ဩဇာကိုကြီးကြီးမားမား ကျဆင်းစေသည်သာမက နှစ်ပေါင်းကြာရှည်စွာ စွဲကိုင်ခဲ့သော ကရင်ညီညွတ်ရေးကို ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည့် ကြီးမားသော စိတ်ဝမ်းကွဲမှုကိုလည်း ဖြစ်စေခဲ့သည်။

ဗမာလူမျိုး ကြီးစိုးရေးဟူသော ရေလှိုင်းကို ဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ ကရင်တမျိုး သားလုံးစုစည်းခြင်း စိတ်ကူးစိတ်သန်းသည် KNU ပေါ်ထွန်းလာခြင်း၏ အဓိက အကြောင်း ရင်းတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်အထိ KNU သည် ကရင်တမျိုးသားလုံး၏ ပြိုင်ဖက်မရှိ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ဟူသော နေရာကို တရားဝင် အသိအမှတ်ပြု ပေးခဲ့သည်။ အဖွဲ့အစည်း အတွင်း ပြိုကွဲမှုများဖြစ်ခြင်း၊ ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်သို့ ဆုတ်ခွာခဲ့ရသဖြင့် ကရင်လူထု အများစုနှင့် ထိတွေ့မှု ဆုံးရှုံးခဲ့ခြင်းများကြောင့် KNU သည် ကရင်လူထု၏ တစ်ခုတည်းသော ကိုယ်စားပြုမှု ရှိသော အဖွဲ့အစည်းအဖြစ်မှ တစစပိုဝေးလာခဲ့သည်။¹¹

DKBA ခွဲထွက်ခြင်းကြောင့် ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား သကောင်း ကနင်းဖြစ်၊ သဘောထား ကွဲလွဲမှု ဓောတ်သစ်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ရသည် ၁၉၉၅ ခုနှစ် - ၂၀၁၀ ခုနှစ်အကြား နောက်ထပ် ခွဲထွက်မှုများစွာ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် KNU တပ်မဟာ(၆)မှ KNLA စစ်သားတစ်စုဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး သုမူဟ်ခေါင်းဆောင်မှုနောက်လိုက်၍ ခွဲထွက်ခဲ့သဖြင့် တပ်မတော်က ၎င်းဧရိယာတစ်ခုလုံးကို အလွယ်တကူ သိမ်းပိုက် နိုင်ခဲ့သည်။ ကရင်ငြိမ်းချမ်းရေးတပ်ဖွဲ့ (KPF) ဟု အမည်ပေးထားသော အဖွဲ့ သစ်သည် ဖွဲ့ပြီး မကြာခင် အချိန်အတွင်း နအဖ အစိုးရနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။¹²

¹⁰ South (2007)

¹¹ ibid.

¹² ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် နဝတကို ဖျက်သိမ်းပြီး နအဖ အဖြစ်ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရ၏ တရားဝင် အမည်သစ်ဖြစ်လာသည်။

ထိုအတွက် KPF သည် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနယ်မြေတချို့ကို ထိန်းချုပ်ခွင့်ရပြီး၊ အသေးစားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းတချို့ ရရှိခဲ့သည်။¹³

KPF ပေါ်ပေါက်လာခြင်းကြောင့် ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှု ပိုများလာခဲ့သည်။ KPF နှင့် DKBA အကြား အားပြိုင်မှုများ ပိုများလာခဲ့သည်။ ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား သဘောထားကွဲလွဲမှုများ ပိုများလာခဲ့ပြီး ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် နောက်ထပ် ခွဲထွက်မှုတစ်ခု ထပ်မံ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြန်သည်။ ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာကြာ တိုက်ပွဲဝင်လာပြီးနောက် တပ်မဟာ (၇) တပ်မဟာမှူး ဗိုလ်မှူးချုပ် ထိန်မောင်သည် KNU မှ ခွဲထွက်၍ မြန်မာအစိုးရနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဗိုလ်မှူးချုပ်ထိန်မောင်က KNU/KNLA ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ (KPC) ကိုထူထောင်ခဲ့ပြီး အစိုးရနှင့်အပစ်အခတ် ရပ်စဲရေးစာချုပ် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် အစိုးရကနိုင်ငံအဝှမ်းရှိ လက်နက်ကိုင်တပ်အားလုံးကို နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့များအဖြစ် အသွင်ပြောင်းပြီး တပ်မတော်၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်သွတ်သွင်းမည့် အစီအစဉ်ကိုထုတ်ပြန်ကြေငြာသည့်အခါတွင် ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား မကျေနပ်မှုများ ရှိလာခဲ့သည်။ KPF၊ KPC နှင့် DKBA အပါအဝင် အပစ်ရပ်အဖွဲ့များကို နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့များအဖြစ် အသွင်းပြောင်းရန် အမိန့်ပေးလာခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များကို တပ်မတော်၏ အောက်တွင် ထားရန် ဖြစ်သည်။ KPF နှင့် DKBA သည် အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လက်ခံခဲ့ပြီး နယ်ခြားစောင့်တပ်များ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ သို့သော် အသွင်ကူးပြောင်းခြင်းသည် ချောချောမွေ့မွေ့မဖြစ်ခဲ့။ အထူးသဖြင့် DKBA အဖွဲ့အတွင်းတွင်ဖြစ်သည်။ DKBA အတွင်း နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့စည်းခြင်းကို လက်မခံသူများက ကလွဲထူးဘော (DKBA) အဖြစ် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် DKBA မှ ခွဲထွက်ခဲ့ပြန်သည်။ ကလွဲထူးဘော အဖွဲ့က နယ်ခြားစောင့်တပ်အဖြစ် လက်မခံ ငြင်းဆန်ခဲ့ပြီး KNU နှင့် တဖန် မဟာမိတ်ဖွဲ့ခဲ့ပြန်သည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အတွင်း DKBA အဖွဲ့ဝင်ဟောင်း ရာပေါင်းများစွာသည် စိတ်ပျက်လာခြင်း၊ နယ်ခြားစောင့်တပ်ဖွဲ့အသွင်းပြောင်းခြင်းကို မလိုလားခြင်းကြောင့် KNU ထံသို့ ပြန်လည် ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။¹⁴

ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် လူမှုအသိုင်း အဝန်းအပေါ်တွင်လည်း ကြီးမားစွာ သတ်ရောက်မှု ရှိစေခဲ့သည်။ အဖွဲ့အစည်း

¹³ South (2007)
¹⁴ ibid.

အတွင်း အကွဲအပြဲများနှင့် စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုများသည် ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းများအကြား နနယ်သော ချိတ်ဆက်မှုကို ပြိုကွဲစေသည်။ မိသားစုများသည် ပဋိပက္ခ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် တဖက်ဖက်တွင် ရှိနေကြရသည်။ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးတွင် ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း များရှိနေကြသဖြင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းများသည် ပဋိပက္ခတွင် ကြားညှပ်ကြ ရသည်။ အိုးအိမ်များကို စွန့်ခွာထွက်ပြေးကြရသည်။ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ စစ်သားများ အဖြစ် ပါဝင်ကြ ရသည်။ ပစ္စည်းဥစ္စာ ခိုးယူခံရခြင်း၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် ဖော်ကားခံရခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားပေးခိုင်းစေခြင်းစသည့် တခြား ချိုးဖောက်မှုများပါ ခံစားကြရသည်။ တချို့ ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းများသည်အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိသည်။ ထိုအခြေအနေတွင် ကျင့်ဝတ်များ မတူညီခြင်း၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု အကန့်အသတ်ဖြစ်ခြင်း၊ တာဝန်ခံမှု အားနည်းခြင်းများကြောင့် ဒေသအတွင်း ဥပဒေမဲ့မှုနှင့် စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုများ ပိုများသည်။

မကြားသေးမီနှစ်များအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံသည်အမျိုးသားငြိမ်းချမ်းရေးဆီသို့ ဦးတည်သော လမ်းကြောင်းသို့ ရောက်စေမည့် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု များစွာ ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်ဦးဆောင်သော အစိုးရသစ်သည် ပြည်ထောင်စုအဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရေးပဟိုကော်မတီ နှင့် လုပ်ငန်းကော်မတီ (UPCC) (UPWC) ကို တည်ထောင်ပြီးအစိုးရ၏ တရားဝင်ငြိမ်းချမ်းရေးအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် KNU အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တဒါဇင်မက အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်များချုပ်ဆိုပြီး အစိုးရနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ လက်တလော တိုက်ခိုက်မှုများ ရပ်နားသွားခြင်း နှင့် ဆွေးနွေးပွဲများ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အလားအလာကောင်းများကို အများစုက မျှော်လင့် ချက်ထား စောင့်ကြည့်နေကြသည်။

ကရင်တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအကြား ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း အားထုတ်ချက်များ

ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား အကွဲအပြားများသည် ကရင်တိုင်းရင်းသား အမျိုးသားရေးဝါဒ အပေါ် အကြီးအကျယ် စိန်ခေါ်ခဲ့သည်။ KNU ကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ DKBA – BGF၊ KPC နှင့် KPF တို့တွင် ကရင် အမျိုးသားနိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သတ်၍ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မျှော်မှန်းချက် ချမှတ်ထားခြင်းမရှိပဲ နောက်ဆုံး တပ်မတော်၏ ထိန်းချုပ်မှုအောက်သို့သာ ကျရောက်သွားကြသည်။ နိုင်ငံရေးအရ ကရင်တမျိုးသားလုံးကို စုစည်း မည်ဟူသော အမေ့အမြင်ကြီးမားသော KNU အတွက် ကရင်ပြည်သူများအကြား မတူကွဲပြားမှုများသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိနေသည်ဟူသော အချက်ကို ခွဲထွက်ခြင်းများက မီးမောင်းထိုး ပြခဲ့သည်။ ဘာသာစကားနှင့် ဘာသာရေးတင်မက နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာလေ့လာမှု နှင့် အယူအဆ ထင်မြင်ချက် များတွင် ကွဲပြားမှုများ ရှိနေသည်ကို ပြသခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုမတူကွဲပြားမှုများကို အသိအမှတ်ပြုပြီး KUN ဗဟိုကော်မတီသည် ပထမဦးဆုံး ကရင်အမျိုး သားညီညွတ်ရေး နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကို ခေါ်ယူခဲ့သည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ကရင်တိုင်းရင်းသားများအကြား ညီညွတ်ရေး အားကောင်းစေမည့် နည်းလမ်းများ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့ အစည်းများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများအပါအဝင် မတူညီသော အဖွဲ့အစည်းများမှ ကရင်တိုင်းရင်း သားများ အားလုံးပါဝင်သော ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ရန် အရေးကြီးသည့် ကတိကဝတ်ကို ၎င်းနှီးနှောဖလှယ်ပွဲက ကိုယ်စားပြုဖော်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မည်သည့်နိုင်ငံရေး ဖွံ့ဖြိုးမှုများ ဖြစ်နေစေကာမူ ကရင်အမျိုးသားညီညွတ်ရေးနှီးနှောဖလှယ်ပွဲများသည် နှစ်စဉ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ၁၀ ကြိမ်မြောက် နှီးနှောဖလှယ်ပွဲကို ၂၀၁၄ ခုနှစ် မေလတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ၎င်းနှီးနှောဖလှယ်ပွဲများ သည် ကရင်တိုင်းရင်းသားများအကြား ညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်မှုအတွက် အရေးပါသော နည်းလမ်း တစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း မတူညီသူများ အတွက် နေရာအခင်း အကျင်းတစ်ခု ဖန်တည်းပေးခြင်း၊ ၎င်းတို့ တိုင်းရင်းသား လက္ခဏာသတ်မှတ်ချက်ကို ဂုဏ်ယူတက်စေခြင်း နှင့် အနာဂါတ်အတွက် ဆွေးနွေးနိုင်ခြင်းများကို ၎င်းနှီးနှော ဖလှယ်ပွဲက ဖန်တည်းပေးသည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် KNU နှင့် မြန်မာအစိုးရအကြား ဆွေးနွေးမှုများ တဖန်စတင်ခဲ့သည်နှင့်အတူ ကရင်ပြည်နယ် အတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး ပေါ်ထွန်းရေးအတွက် ကရင်ပြည်သူများအကြား ညီညွတ်ရေးအတွက် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း တွန်းအားပေးမှုများ ရှိလာခဲ့သည်။ အစိုးရ၏ ငြိမ်းချမ်းရေးကြိုးပမ်းချက်များနှင့် ပြည်ထောင်စု အဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖော်ဆောင်ရေးလုပ်ငန်းကော်မတီ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်းကြောင့် မြန်မာ အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ခိုင်မာသော ဆွေးနွေးမှုများ ပေါ်ပေါက်ရေး အတွက် အခြေခံကောင်းများ ချမှတ်နိုင်ခဲ့သည်။ မြန်မာအစိုးရနှင့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများတွင် KNU သည် ရှိပြီးသား ကရင်အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး အဖွဲ့များနှင့် လက်တွဲပါဝင်ခြင်းကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများအတွက် ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ သည် တဖန်ပြန်မဟာမိတ်ဖြစ်ခဲ့ပြန်သည်။ ထို့ကြောင့်ကရင်တိုင်းရင်းသားများအတွက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် ဘုံမျှော်မှန်းချက်အတွက် ပို၍ ထင်သာမြင်သာ ဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီတွင် အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံမှ ကရင်တိုင်းရင်းသားများသည် အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ခေါ်ယူခဲ့သည်။ ကရင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပိုမိုခိုင်မာသောညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်မည့် နည်းလမ်းများ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေး၏ ရလဒ်အဖြစ် ကရင်အမျိုးသား အရေးမျက်နှာစုံညီဆွေးနွေးပွဲကြီး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ ထိုအစည်းအဝေးကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မတူညီသော အဖွဲ့အစည်းများမှ ကရင်တိုင်းရင်းသားများအကြား ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ရန်၊ ဘုံစိုးရိမ်ချက်များကို ဆွေးနွေးရန်၊ ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းများအတွက် ရေရှည်ခံ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမူလုံခြုံရေး စသည်တို့ ဆွေးနွေး အဖြေရှာကြရန် ဖြစ်သည်။ မတူညီသော ဒေသအသီးသီးတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်တိုင်းရင်းသားများအကြား ပိုမိုကြီးမားသော နားလည်မှု နှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်နိုင်ရန်အတွက်လည်း ထိုအစည်းအဝေးကြီးက ပံ့ပိုးကူညီပေးသည်။ ထိုမှသာ “ရေရှည်ခံ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ခရီးစဉ်တွင် ၎င်းတို့၏ မတူကွဲပြားမှုများကို အားနည်းချက်အဖြစ် မဖြစ်စေရပဲ အားသာချက်များအဖြစ် ပြောင်းလဲယူ နိုင်ကြမည်ဖြစ်သည်။”¹⁵

ထိုအစည်းအဝေးကြီးသည် ယခင်ကပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် သီးခြားရပ်တည်လာခဲ့ကြသော ကရင်တိုင်းရင်းသား အများစုအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်းနှင့် အနာဂါအတွက် အစီအစဉ်များရေး ဆွေးနွေးချမှတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဖြစ်နိုင်ချေ နည်းလမ်းများ လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ဆွေးနွေးပွဲတက်ရောက်သူများက စီးပွားရေးမူဝါဒ ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ ရေရှည်ခံ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးတစ်ခု ရရှိရေး၊ ကရင်ယဉ်ကျေးမှုစာပေ မြှင့်တင်ရေး၊ သဘာဝအရင်းအမြစ်ထုတ်ယူခြင်းမှ ဒေသခံများ အကျိုးကျေးဇူး ပိုရရှိရေးများအတွက်

¹⁵ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၊ ကရင်တိုင်းရင်းသားအရေးမျက်နှာစုံညီအစည်းအဝေးကြီး၊ ၂၀၁၃ (၂ - ၃)

ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။¹⁶ ၎င်းစွမ်းဆောင်နိုင်ရည်များကြောင့် ဤအစည်းအဝေးကြီးသည် ကျယ်ပြန့်သော ဆွေးနွေးပွဲများအတွက် ဖိုရမ် တစ်ခုတည်ဆောက်ခြင်း၏ တန်းဖိုး နှင့် ကရင်အမျိုးသားတစ်ဦးချင်းအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု လမ်းဖွင့် ပေးခြင်း၏ အဖိုးအနဂတ် ထိုက်တန်သည်ဟူသော အချက်ကို ပြသခဲ့သည်။

ရလဒ်အဖြစ် ကရင်ညီညွတ်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးကော်မတီ (KUPC) ဟူသော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုကို အတည်တကျ ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ ကရင်ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်မှုအားထုတ်ချက်များကို ရေရှည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်အတွက် ရည်ရွယ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ KUPC သည် ကရင်အမျိုးသားညီညွတ်ရေး နှီးနှောဖလှယ်ဖွဲ့စည်းမှု သီးခြားအဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သော်လည်း အနာဂတ်တွင် အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခု ပေါင်းစည်းသွားနိုင်မည်ဟူသော မျှော်လင့်ချက်ရှိသည်။ ယနေ့ကာလတွင် KUPC တွင် အစိုးရကဏ္ဍ၊ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်၊ လက်နက်ကိုင် အစုအဖွဲ့များ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ် ၆၀ ဦး ဝန်းကျင်ခန့် ရှိပြီး ၄ လတစ်ခါ တွေ့ဆုံကြသည်။ ကော်မတီကို အဓိက ရည်ရွယ်ချက် သုံးချက်နှင့် တည်ထောင် ခဲ့သည်။ (၁) ကရင်ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကားနှင့် စာပေတို့ကို ထိန်းသိမ်း မြှင့်တင်ရန် အတွက် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ရန်၊ (၂) ချုပ်ဆိုပြီးဖြစ်သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူညီချက်များ ခိုင်မာစေရန် နှင့် ကရင်တိုင်းရင်းသားပြည်သူများ၏ အခွင့်အရေးကို အာမခံသော အခြေခံ ဥပဒေတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်စေရေး လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပံ့ပိုးကူညီရေး နှင့် (၃) သင့်လျော်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှု နှင့် ဥပဒေပြုမှု အပါအဝင် ကရင်အမျိုးသားများအတွက် ပိုကောင်းမွန် သော၊ ညီညွတ်သော နိုင်ငံတော်တရပ် ပေါ်ထွန်းရေး တိုးမြှင့်သည်။¹⁷

ဤရည်မှန်းချက်အောက်တွင် KUPC သည် ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းအားလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များစွာ တွင် မတူညီသော ကရင်အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် နေရာအခင်းအကျင်းတစ်ခု ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့သော KUPC သည် မြန်မာနိုင်ငံအဝှမ်း ကရင်တိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်သော နေရာဒေသများတွင် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများစွာကျင်းပခဲ့သည်။ ကရင်လူမှု အသိုင်းအဝန်းဝင်များက ကရင်ခေါင်းဆောင်မှုအပေါ် ၎င်းတို့၏ စိုးရိမ်ကြံ့ခိုင်မှုများ၊ အနာဂတ်မျှော်မှန်းချက်များကို ထုတ်ဖော်နိုင်သော အစည်းအဝေးများလည်း ကျင်းပပေးခဲ့သည်။ KUPC အောက် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ၎င်းအကြံပြု ဆွေးနွေးပွဲ များသည် ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း

¹⁶ ibid.
¹⁷ ibid.

များ၏ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် မြန်မာအစိုးရ အကြား ထိပ်သီးအဆင့် တရားဝင် တွေ့ဆုံဆွေးနွေး ပွဲများတွင် လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ အသံကို တင်ပို့ပေးနိုင်သည့် အရေးကြီးသည့် လုပ်ငန်း ကဏ္ဍများဖြစ်ကြသည်။ ဆယ်စုနှစ်များစွာအတွင်း ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် KUPC သည် ကရင် နိုင်ငံသားများနှင့် ကရင်ခေါင်းဆောင်များအကြား အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးဖလှယ်နိုင် သည့် အခင်းအကျင်းများစွာကို ဖန်တည်းပေးခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကရင်လူမျိုးလက္ခဏာ နှင့် အနာဂတ်ကို အဆုံးအဖြတ် ပေးနိုင်သော ကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏တက်ကြွသော ပါဝင်မှုကို ဆောင်းကျဉ်းပေးခဲ့သည်။¹⁸ ကရင်လူမှု အသိုင်းအဝန်းများနှင့် ကရင်ခေါင်း ဆောင်မှုအကြား ဆွေးနွေးမှုများ ဆောင်းကျဉ်းပေးခြင်း၊ ဆက်သွယ် ပြောဆိုမှု တွင် လတ်တလော ဖြစ်နေသည့် ကွာဟချက်ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးခြင်းအားဖြင့် KUPC သည် အောက်ခြေ လူထုအဆင့်သို့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကို သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးနေသည်။

မကြားသေးမီကပင် KUPC သည် ဒေသပေါင်းစုံ၊ အရောင်အသွေးပေါင်းစုံမှ ကရင်တိုင်း ရင်းသား ၆၀၀ ခန့် ပါဝင်သော “အမျိုးသားအဆင့် ကရင် အကြံပြု ညီလာခံ” ကို လက်ခံ ကျင်းပခဲ့သည်။ ထို အကြံပြုညီလာခံသည် ပညာရေး၊ လုံခြုံရေး၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နှင့် စာပေ စသည့်အကြောင်းအရာများ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း နေထိုင်သော ကရင်တိုင်းရင်း သားများ၏ အနာဂတ်နှင့်ပတ်သက်သော အရေးကြီး အကြောင်းအရာ များကို ဆွေးနွေးရန် ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အလျင်အမြန်ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်နေသည့်အချိန်တွင် ဤအကြံပြုညီလာခံကဲ့သို့ သော အစည်းအဝေးများသည် ကရင်တိုင်းရင်းသားများအကြားနှင့် အတူတကွတွေ့ဆုံရန် အခွင့်အရေးမရှိကြသည့် လူများအကြား ဆက်ဆံရေးတည် ဆောက်ခြင်းနှင့် ပိုမိုကြီးမားသော အပြန်အလှန် ဆွေးနွေးမှုများအတွက် နေရာအခင်းအကျင်း တစ်ခု ဖြစ်စေခဲ့သည်။ အကြံပြုညီလာခံ၏ မူလ ရည်မှန်းချက်မှာ လွှတ်တော်သို့ တင်ပြမည့် စာတမ်းတစ်ခု ပြင်ဆင်ရေးအတွက် ဖြစ်သည်။ ယင်းစာတမ်းတွင် ကရင်တိုင်းရင်းသား များ၏ အကြောင်းအရာများအလိုက် ရပ်တည်ချက်များနှင့် အနာဂတ်ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ လိုအပ်ချက်များ ပြည့်မီစေရေး အစိုးရထံသို့ အကြံပြုတင်ပြချက်များကို အနှစ်ချုပ် ဖော်ပြထားမည်။ ယခုနစ် နှောင်းပိုင်းတွင် ပိုမိုပါဝင်မှုရှိသော ကရင်အမျိုးသားကွန်ဖရင့် (အနည်းဆုံး ကရင် တိုင်းရင်းသားပေါင်း ၁၅၀၀ ကျော်ရှိနိုင်သည်။) က အဆိုပါ စာတမ်းအား ကရင်လူထုထံသို့ တင်ပြပြီး လွှတ်တော်သို့ မတင်ပြခင် အကြံပြုချက်များ ရယူသွားမည်ဖြစ် သည်။

¹⁸ Ashley South, “Participation, Mobilization; The Karen Peace Dividend” The Myanmar Times, 8 April, 2015.

KUPC နှင့် တွဲဖက်ဆောင်ရွက်ခြင်းအပြင် ကရင့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ၎င်းတို့ ကိုယ်ပိုင် ညီညွတ်ရေးအားထုတ်ချက်များလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ လတ်တလော ဖြစ်ပေါ်နေသော KNU နှင့် မြန်မာအစိုးရအကြား ငြိမ်းချမ်းရေး တွေ့ဆုံညှိနှိုင်းပွဲများက တိုင်းပြည်၏ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင် နေသော ကရင့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ညီညွတ်သောတွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးတပ်ဦးတစ်ခု၏ တန်ဖိုးကို အလေးထား ဖော်ပြနေသည်။ စစ်ရိပ်အောက်မှနေခဲ့ရသော အတိတ်ကာလမှ စတင်ဖယ်ခွာလာနေသည့် အချိန်၊ တခြား ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်မှု လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော KNU သည် ကရင့်တပ်ဖွဲ့များ ညီညွတ်ရေးကော်မတီ (KFUC) ပေါ်ထွန်းရန် တွန်းအားပေးခဲ့သည်။ KFUC ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ကရင့်တပ်ဖွဲ့များ အကြား တာဝန်ခံဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ တည်ဆောက်ရန်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် ဘုံမဟာဗျူဟာထွက်ပေါ်ရေးတို့ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့သော KFUC သည် ၁၇ ဦးပါဝင်သည်။ KNU, KPC, BGF, DKBA နှင့် KPF မှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သည်။ တပ်ဖွဲ့များ လှုပ်ရှားမှုနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးကာကွယ်ရေးလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် အရေးကြီးသော ကိစ္စရပ်များကို ၃ လတကြိမ်တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးကြသည်။

လတ်တလော ညီညွတ်ရေးလုပ်ငန်းများစတင်ခဲ့သည့် အချိန်မှစ၍ ကရင့်တိုင်းရင်းသားများ အကြား ညီညွတ်ရေး ပြင်ပလက္ခဏာများသည် ပို၍ ထင်သာမြင်သာ ဖြစ်လာခဲ့ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ကရင့်အမျိုးသား အကြံပြုညီလာခံကို ကျင်းပနိုင်ခဲ့သည်အထိ ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ကရင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ကရင့်တော်လှန်ရေးနေ့ကို စုပေါင်းကျင်းပနိုင်ခဲ့သဖြင့် ကရင့်တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်နှင့် အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်သော ကရင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း၏ ဘုံရည်မှန်းချက်ကို အသိအမှတ်ပြု ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။ KNLA, KNDO, DKBA နှင့် KPC မှ စစ်သားများသည် ညီညွတ်ရေးကို ပုံဖော်သော ပူးတွဲ စစ်ရေးပြအခမ်းအနား ဆင်နွှဲခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီအတွက် ဘုံမျှော်မှန်းချက်အောက်တွင် ကရင့်ညီညွတ်ရေးကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ "ဒီကနေ့ မနက်ခင်းမှာ ကျနော်တို့ဟာ မတူညီသော ယူနီဖောင်းတွေ ဝတ်ဆင် ထားသော်ငြား ဒီယူနီဖောင်းတွေရဲ့ အောက်မှာ ကျနော်တို့ဟာ အတူတူပါပဲ။ ကျနော်တို့ဟာ တစ်စုတစ်စည်း တည်းပါပဲ။" ဟု အခမ်းအနားတွင် KNU ကိုယ်စားလှယ်တဦးက ပြောဆိုခဲ့သည်။¹⁹

¹⁹ ကရင့်အမျိုးသားကာကွယ်ရေးအဖွဲ့၊ "မျှော်မှန်းချက် နှင့် ညီညွတ်ရေး" ကရင့်တော်လှန်ရေးနေ့ ၃၁ ဇန် ၂၀၁၄။

၂၀၁၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင်လည်း ကရင့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ တော်တော်များများ (BGF, KPC, DKBA နှင့် KNU) သည် ကရင်နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို အတူတကွ ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်။ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်အတွင်း ကရင့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကို လူသိထင်ရှား ကျင်းပနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်သစ်ကူးပွဲတော်တွင် KNLA တပ်မဟာ (၇) တပ်မမှူး နှင့် စစ်ဦးစီးချုပ် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဂျော်နီက ကရင့်ညီညွတ်ရေးတပ်ဆောက်ခြင်း၏ အရေးပါမှုကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။

"ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးတွေ ညီညွတ်ဖို့ လိုပါတယ်။ ကျနော်တို့ မညီညွတ်ရင် ကျနော်တို့ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှာ မဟုတ်သလို၊ ကျနော်တို့ ကရင်လူမျိုးတွေရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အတိတ်က ကျနော်တို့ တစ်ယောက်ရဲ့အမှားကို တစ်ယောက်က ခွင့်လွှတ်ရပါမယ်။ အနာဂါတ်မှာ ကျနော်တို့ လက်တွဲဆောင်ရွက်ရပါမယ်။ ကျနော်တို့ ကရင့်လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ အတူတကွ လက်တွဲ ဆောင်ရွက်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။"²⁰

ကရင်ညီညွတ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများတည်ထောင်ခြင်းသည် နိုင်ငံရေးဦးဆောင်မှုအောက် ညီညွတ်သော ကရင် တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်လက္ခဏာ သတ်မှတ်ချက်သစ်ကို ဖော်ပြလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုဖော်ပြချက်သည် KNU ၏ စိတ်ကူးကို ကျော်လွန်ပြီး ကရင်အ ခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ နိုင်ငံရေးပါတီများအထိပါ ခြံငုံသွားစေသည်။ ကရင်ညီညွတ်ရေးသည် KNU က သတ်မှတ်သော သို့မဟုတ် နားလည်သော ညီညွတ်ရေး မဟုတ်တော့ပေ။ သို့သော် ယနေ့ကာလတွင် ကရင့်ညီညွတ်ရေးသည် ကရင့်လူမှုအသိုင်းအဝန်းအတွင်း မတူညီမှုများကို လက်တွေ့ အသိအမှတ်ပြုရင်း ကရင်အားလုံး၏ လုံခြုံရေး၊ အခွင့်အရေးအတွက် စည်းရုံး တောင်းဆို သွားခြင်းဖြစ်သည်။ KFUC ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့်အတူ KNU သည် ကရင်ပြည်သူများကို ကိုယ်စားပြု သော အဖွဲ့အစည်း များစွာ အနက် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သော ၎င်း၏ တည်ရှိမှုကို အသိအမှတ်ပြုရင်း ကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏ တစ်ဦးတည်းနိုင်ငံရေးဆောင်ရွက်သူ အဖြစ် ၎င်းကိုယ်၎င်း ပုံဖော်ထားသည်။²¹ ကရင့်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအကြား ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်းအတွက် KNU သည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ တွန်းတွန်းတိုက်တိုက် ပါဝင်ခဲ့သော်ငြား ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုအပေါ် ၎င်း၏ ဦးဆောင်မှုကို အတင်းအကြပ် အသုံးမပြုခဲ့ပေ။ အခြေအနေတရပ်လုံးကို တိုင်းပြည်အတွင်းရှိ ကရင်လူမှုအသိုင်း အဝန်းနှင့် ပြန်လည်ချိတ်ဆက်နိုင်ရန်အတွက် အခွင့်အရေးတစ်ခုအဖြစ်သာ အသုံးပြုခဲ့သည်။

²⁰ ကရင်သတင်းစဉ်။ "ကရင်နှစ်သစ်ကူးကို ညီညွတ်ရေးအင်အားပြသပွဲအဖြစ် ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်။" ၂၁ ဒီ ၂၀၁၄
²¹ ibid.

ပဋိပက္ခ နှင့် ညီညွတ်ရေးအပေါ် ကရင်ပြည်သူများ၏ ပြန်ပြောင်းဆင်ခြင်သုံးသပ်ချက်

နှစ်ပေါင်းများစွာကြာ ပဋိပက္ခ နှင့် အထီးကျန်မှုများ ရှိခဲ့သော်ငြား ကရင်ညီညွတ်ရေး အားထုတ်ချက်များ၊ အဖြစ်အပျက်များသည် ကရင်အဖွဲ့အစည်းများအကြားညီညွတ်ရေး အတွက် ဘုံသံဓိဋ္ဌာန်ထားရှိမှုကိုညွှန်ပြသည်။ လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် တိုက်ခိုက်မှုများ ခေတ္တရပ်ဆိုင်းနေခြင်းကြောင့် ပဋိပက္ခကြောင့်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ရသည့် စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများ၊ ကရင်ပြည် သူများ၏ မတူကွဲပြားမှုများ နှင့် ပိုမိုကြီးမားသော ညီညွတ်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက်များအပေါ် ပြန်လည်ဆင်ခြင် သုံးသပ်နိုင်သည့် အခင်းအကျင်းတစ်ခု ရရှိခဲ့သည်။ အတိတ်ကာလကို ပြန်ကြည့်ပါက ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား အကွဲအပြားကြောင့် ကသောင်း ကနင်းဖြစ်မှု၊ စိတ်ရှုတ်ထွေးမှုများ ရောပြွန်းခဲ့သည့် အချိန်ကာလကို ကရင်ပြည်သူများက ရည်ညွှန်းခဲ့ကြသည်။ စစ်သားများအတွက် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပဋိပက္ခများကြောင့် ထိုကာလသည် မယုံကြည်မှု၊ မသံကာမှုများသည် တဦးနှင့်တဦးကြားတွင်သာမက လှုပ်ရှားမှုနှင့် တော်လှန်ရေး၏ အကြောင်းရင်းများအပေါ်တွင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ KNLA စစ်သားတဦးက

"၁၉၉၄ ခုနှစ်မှာ စကွဲတာပဲ။ ကရင်တော်လှန်ရေး သမိုင်းမှာ အကြီးမားဆုံး ဆုံးရှုံးမှုကြီးပါ။ ကရင်တွေအားလုံး ရင်ကွဲခဲ့ရပါတယ်။ ကရင်တွေ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက်သတ်ကြ။ ဘဝတွေအများကြီးဆုံးရှုံးခဲ့ရပါတယ်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှာ နောက်တခါ တပ်မဟာ (၇) မှာ တခါ ထပ်ကွဲပါတယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်း အဖွဲ့သေးသေးလေးတွေ ထပ်ကွဲကြပြန်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ အားလုံးအစိတ်စိတ် အမွှာမွှာ ကွဲခဲ့ကြပါတယ်။ တချို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြတယ်။ တချို့ သူတို့ ကိုယ်ပိုင်ဘဝအတွက် အလုပ်ထွက်လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ခေါင်းဆောင်မှုမှာ စိန်ခေါ် ချက်တွေအများကြီးရှိခဲ့ပါတယ်။ တချိန်တည်းမှာ ကရင်တွေအများကြီး ဒုက္ခသည်စခန်းတွေကို မသွားချင်ပဲသွားခဲ့ရတယ်။ အများစုက တတိယတိုင်းပြည်ကို ထွက်ခွာခဲ့ကြတယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ကရင်တော်လှန်ရေးဟာ မျှော်လင့်ချက်မဲ့တဲ့ အခြေအနေကို ရောက်ခဲ့တယ်လို့ ပြောလို့ရပါတယ်။"

ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများသည် ဒေသတွင်းတစ်ခုလုံးရှိ ကရင်လူမှု အသိုင်းအဝန်းတွင်လည်း အလားတူခံစားခဲ့ကြရသည်။ အသိသားဆုံး ဖြစ်ရပ်မှာ တော်ဝင်နေ ခရစ်ယာန် ဘာသာကိုးကွယ်သူ စကောကရင်များနှင့် မြေပြန့်ဒေသနေ၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကိုးကွယ်သူ ပိုးကရင်များ အကြား ဖြစ်သည်။²² ပိုးနှင့် စကောကရင် စကားသည် တဦးနှင့်တဦးအကြား များသောအားဖြင့် လုံးဝ နားလည် နိုင်ခြင်း မရှိခြင်းကြောင့် တသီး တခြားရှိနေသော ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းများအကြား အချင်းချင်းအကြား အပြန်အလှန် ဆက်သွယ်ပြောဆိုမှုအတွက် အဟန့်အတားတစ်ခု ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကသောင်းကန်း ဖြစ်နေသော အချိန်တွင် ကရင်ပြည်သူများအကြား အဆိုပါ ဘာသာစကားကွဲပြားမှုကြောင့် ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်း တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအကြား ပို၍ ဝေးကွာသလို ခံစားခဲ့ကြရသည်။

လူမှုအသိုင်းအဝန်းဝင် ကရင်ပြည်သူများအွက် ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား အကွဲအပြဲဖြစ်မှုများကြောင့် KNU ၏ ကရင်ပြည်သူများအားလုံးအပေါ် နှစ်ကာလရှည်ကြာစွာ ရပ်တည် ကိုယ်စားပြု လာခဲ့သော တော်လှန်ရေးထက် တဦးချင်းလိုအပ်ချက်ကို ပို၍ ဦးစားပေးလာကြသည်။ လူမှုအသိုင်းအဝန်းများက ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကရင့်အရေးပေါ် ထားရှိသည့် သံဓိဋ္ဌာန်နှင့်ပတ်သက်၍ မေးခွန်း ထုတ်လာကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် DKBA, KPC နှင့် KPF များသည် အစိုးရနှင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုပြီး နောက်ဆက်တွဲ စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းများ၊ ဒေသထိန်း ချုပ်ခွင့် အကျိုး ကျေးဇူးများတွင် သာယာနေကြသည်ကို တွေ့ရှိနေကြခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် KNU သည် နယ်စပ်ဒေသ များသို့ တစစ တွန်းပို့ခံခဲ့ရသောကြောင့် ပဋိပက္ခတွင် ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ အသံနှင့် လိုအပ်ချက်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ကိုယ်စားပြုမှု နှင့် ဖြေရှင်းပေးမှု ပျောက်ဆုံးလာခဲ့သည်။ ကရင်လူမှုအသိုင်း အဝန်း ဝင်ပြည်သူတဦးက ထိုအခြေအနေကို ပြောပြခဲ့သည်။ “သူတို့ (လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ) ပြောတာက ပြည်သူတွေအတွက် လုပ်ပေးနေတယ်လို့ ပြောတာပဲ။ တကယ့်လက်တွေ့ကြ သူတို့က ပြည်သူတွေ အတွက် စဉ်းစားပေးနေတာ မဟုတ်ဘူးလေ။ အဲဒီစိတ် သဘောထားကိုတော့ သူတို့ ပြောင်းလဲဖို့ လိုတယ်။”²³

ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများကြောင့် အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံ အာဏာ သတ်ရောက်မှုရှိပြီး စည်းကမ်းမျိုးစုံရှိသည့် ဒေသများတွင် နေထိုင်သော

²² South (2007)
²³ Centre for Peace and Conflict Studies, Listening to Communities: Karen State (Phnom Penh, 2014), 38

ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းဝင် ပြည်သူများ အတွက် စိတ်ရှုတ်ထွေးမှုများ ပိုများခဲ့သည်။ နယ်နမိတ်စည်းကမ်း တိတိကျကျ သတ်မှတ်ထားခြင်း မရှိခြင်း၊ ဒေသ ထိန်းချုပ်မှု ထပ်တူဖြစ်နေသည့် ဒေသများတွင် လူမှုအသိုင်းအဝန်းများသည် စည်းကမ်းများအကြား ကြားညှပ်ခံ ရသည်။ ပြည်သူတစ်ဦးက ထိုအခြေအနေကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

*"အဲဒီနေရာတွေမှာ ကျေးလက်ဥပဒေရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ အစိုးရရော၊ သူပုန်ပါ ထိန်းချုပ်တဲ့နေရာတွေပါ။ နှစ်ဖက်စလုံးမှာလည်း သီးခြားမူတွေ၊ နှစ်ဖက်စနစ်တွေရှိပါတယ်။ စည်းမျဉ်းတွေ၊ ဥပဒေစည်းမျဉ်းတွေအားလုံး အကျုံးဝင်တဲ့ ဘုံတူညီတဲ့အရာတွေလိုအပ်ပါတယ်။ မဟုတ်ရင် ကျနော်တို့ တော်တော် ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ဖြစ်ပါ တယ်။"*²⁴

တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု မရှိခြင်းကြောင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းဝင်ပြည်သူများ အထူးသဖြင့် နှစ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ အကြား ညှပ်ပူးညှပ်ပိ မိနေသော ပြည်သူများအတွက် မလုံခြုံမှု ပို၍ များလာခဲ့သည်။

ပြည်နယ်အတွင်း တပ်မတော်မှ စစ်ရေးတိုးချဲ့လာခြင်းကြောင့် နှစ်ဖက်ထိန်းချုပ်မှု ရှိသော ဒေသများတွင် လူမှုအသိုင်းအဝန်းများသည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း များနှင့် အစိုးရတပ်အကြား အပြန်အလှန် ပစ်ခတ်မှုအကြား မြေဇာပင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ပဋိပက္ခ၏ နှစ်ဖက်စလုံးက လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု များကိုပါ ခံစားကြရသည်။

*"ကျနော်တို့က အစိုးရနှစ်ခုစလုံးရဲ့အုပ်ချုပ်မှုအောက် ရောက်ခဲ့တယ်။ KNU နှင့် အစိုးရပေါ့။ ကျနော်တို့ မကြိုက်ဘူး။ နှစ်ဖက်စလုံးကို ကြောက်ရတယ်။ တပ်မတော်ကရော၊ KNU ကပါ လူသစ်စုတယ်။ မတူတာကတော့ အများစုက KNU ကိုဝင်ချင်တယ်။ တပ်မတော်ကိုတော့ မဝင်ချင်ကြဘူး။"*²⁵

ကရင်ပြည်နယ်တွင် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် စစ်ရေးတိုးချဲ့မှုများ တဖန်ပြန်ဖြစ်သည့်အခါတိုင်း လူမှုအသိုင်းအဝန်း ပြည်သူများသည် နှစ်ဖက်စလုံး၏ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုကို ကြီးကြီးမားမား ခံစားကြရသည်။ အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားပေးခိုင်းစေခြင်း၊ ပေါ်တာဆွဲခြင်း၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက်တိုက်ခိုက်မှုများ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ ခိုးယူ ခံရခြင်းနှင့် အတင်းအကြပ်ရွှေ့

²⁴ ibid.: 51
²⁵ ibid.: 56

ပြောင်းခံရခြင်းများ စသဖြင့် "ခံစားကြရသည်။"²⁶ ပြည်သူတစ်ဦးက အောက်ပါ အတိုင်း ရှင်းပြသည်။

"နှစ်ဖက်စလုံး (ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တပ်မတော်) က ပြည်သူတွေကို မြေဖျပ်ဖျပ်ပဲ သဘောထားတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ သူတို့ တဖက်နဲ့ တဖက် မတိုက်နိုင်လို့ပဲ။ မုဒိမ်းကျင့်မှုတွေ၊ လူသတ်မှုတွေ အများကြီး ကြားရတယ်။ အမျိုးသမီးတွေဆို တပ်မတော်ကို အရမ်းကြောက်တယ်။ ကျနော့်ရွာက အမျိုးသမီးတွေ၊ မိန်းကလေးတွေဆို လမ်းမပေါ် လမ်းလျှောက်ဖို့ တောင် မလုံခြုံတော့ဘူး။"²⁷

ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများကြောင့် စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများနှင့် နောက်ဆက်တွဲ ကသောင်းကနင်းဖြစ်မှုများ၊ ဒုက္ခခံစားရမှုများကြောင့် ကရင်ပြည်သူများက ကရင်ပြည်သူများအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေပါသည်ဟူသော အဖွဲ့အစည်းများအပေါ် စိုးရိမ်မှု၊ ကြောက်ရွံ့မှုများ စတင်ဖြစ်လာခဲ့သည်။

ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အကွဲအပြုံဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းနှင့်ပတ်သတ်၍ ပြန်ပြောင်း ပြောဆိုရာတွင် အားနည်းသော ခေါင်းဆောင်မှု၊ ပညာရေး၊ ဗဟုသုတ နည်းပါးမှုနှင့် အစိုးရနှင့် တပ်မတော်မှ ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ဂိုဏ်းဂဏဖြစ်အောင် ဖန်တည်းပေးနိုင်ခဲ့သည့် ဘာသာရေးအရ မတူကွဲပြားမှုများကြောင့်ဟု စစ်သားများက ထောက်ပြကြသည်။ အဆိုပါ သွေးခွဲနည်းဗျူဟာများကြောင့် DKBA ဖြစ်ပေါ်လာသည်မှာ အထင်ရှားဆုံးသက်သေဖြစ်ခဲ့သည်။ မြန်မာအစိုးရသည် လက်ရှိ ရှိနေပြီးသား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုကို ရန်ထောင်ပေးခြင်းနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာကရင်စစ်သားများကို သွေးဆွပေးသည့် လှုံ့ဆော်မှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ကရင်စစ်သားများနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင် အရာရှိများအကြား ခွဲခြား ဆက်ဆံခြင်း (ဥပမာ အရာရှိနှင့် အောက်ခြေရဲဘော်များအကြား ရိက္ခာခွဲဝေခြင်း မမျှတမှု စသဖြင့်) ကောလဟာလများ ပိုများလာခဲ့သည်။ ပညာရေးအကန့်အသတ်ရှိကြသည့်အပြင် ဖယ်ဒရယ်စနစ်၊ ဒီမိုကရေစီစသည့် နိုင်ငံရေးသဘောတရားတွင်လည်း နားလည်မှု အကန့်အသတ်များ ဖြစ်သောကြောင့်

²⁶ Physicians for Human Rights, "Bitter Wounds and Lost Dreams: Human Rights Under Assault in Karen State, Burma" Washington DC Library for a onal Congress, 2012
²⁷ Centre for Peace and Conflict Studies, 2014 (50)

အောက်ခြေရဲဘော် တချို့သည် အဆိုပါ သွေးခွဲ ဝါဒဖြန့်ချိခြင်းများအပေါ် မလွန်ဆန် နိုင်ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဖြစ်ရပ်တော်တော်များများတွင် တပ်မတော်နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း ကရင့်လက် နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း များအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုကို ပိုကြီးမားစေသည်ဟုဆိုသည်။ DKBA အပါအဝင် KNU ခွဲထွက်အဖွဲ့ တော်တော်များများသည် တပ်မတော်မှ အထောက်အပံ့ယူကြ သည်။ အထူးသဖြင့် KNU ကို တိုက်ခိုက်သည့် ထိုးစစ်များအတွက် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကရင့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် လူမှု အသိုင်းအဝန်းအတွင်း ခါးသည်းမှုနှင့် ရှုပ်ထွေးမှုများ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ယခင်က ရည်မှန်းချက်တစ်ခုအောက်တွင် အတူတိုက်ပွဲဝင်လာကြသည့်ကရင်ရဲဘော်များသည် ပဋိပက္ခ၏ တဖက်စီသို့ ရောက်သွားကြပြီး အချင်းချင်း ပြန်လည် တိုက်ခွဲကြရသည်။ "DKBA တွေ ကျနော်တို့ ရွာထဲ ဝင်လာကြတော့ အချင်းချင်း ချကြ။ သတ်ကြရတာပေါ့။" ဟု KNU စစ်သားတစ်ဦးက ပြောသည်။ "ကျနော်တို့ ဆွေမျိုးတွေ အချင်းချင်းတောင် ပြန်တိုက်ခိုက်ခွဲကြရတယ်။ ကျနော်တို့ မလုပ်ချင်ခဲ့ပေမယ့် ပေးထားတဲ့အမိန့်ကိုတော့ နာခံရတာပဲ။ အရမ်းခံစားခဲ့ရပါတယ်။" ဟု တခြားတစ်ဦးကလည်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ကရင်အချင်းချင်း တိုက်ခိုက်နေခြင်းသည် ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းအပေါ်တွင် ဆိုးရွားသော သတ်ရောက်မှုများ ရှိခဲ့သည်ဟု ကရင်စစ်သားများက အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ တိုက်ပွဲများ ဖြစ်သည်နှင့် ရွားပေါင်းများစွာ ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရခြင်း၊ ရွာသားထောင်ပေါင်းများစွာ ဒုက္ခသည်စခန်းသို့ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရခြင်း၊ မိသားစုများ တကွတပြားဖြစ်ခြင်း၊ အရပ်သားထိခိုက်မှုများ ပိုများလာခြင်း များကို ၎င်းတို့ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ မြင်ခဲ့ရသည်။ အဆိုပါ တိုက်ပွဲများ၊ စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများ ရှိခဲ့သည့် ကာလတွင် ဒေသခံ ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ ထောက်ခံမှု အကြီးအကျယ်ဆုံးရှုံး ခဲ့သည်ဟု ကရင်စစ်သားများက ပြောဆိုခဲ့သည်။ "ကျနော်တို့ ပြောတာ ကတော့ သူတို့ အတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေတာပဲ။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကို ကျနော်တို့ ဥပက္ခောပြုခဲ့တယ်။ ပြည်သူတွေရဲ့ ယုံကြည်မှု နဲ့ ထောက်ခံမှု အများကြီး ကျဆင်းခဲ့တယ်။" ဟု KNLA စစ်သားတစ်ဦးက ပြန်ပြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

အတိတ်ကာလကို ပြန်လည်ကြည့်လိုက်ရင်း ကရင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများ ကြောင့် မြန်မာအစိုးရ အတွက် မည်သို့ အားဖြစ်စေခဲ့ပုံကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ပဋိပက္ခ ဖြစ်စဉ်တစ်ခုလုံးတွင် မြန်မာအစိုးရ သည် အတိုက်အခံ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များကို ချိန်စေရန် သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေး မဟာဗျူဟာကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ အပစ်ရပ်အဖွဲ့များကို

နယ်ခြားစောင့်တပ်များအဖြစ် အသွင်းပြောင်းရန် တွန်းအားပေးခြင်းတွင် ၎င်းနည်းဗျူဟာကို ထင်ထင်ရှားရှားမြင်တွေ့နိုင်ခဲ့သည်။ တပ်မတော်အနေနှင့် ထိုအဖွဲ့များ၏ နိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက်ကို ဖြေရှင်းခြင်းမရှိပဲ စစ်ရေးအရ ချိန်ဖျက် နှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ပြိုကွဲစေရန် သာဖြစ်သည်။²⁸ ထိုသွေးခွဲနည်းဗျူဟာသည် ကရင်တိုင်းရင်း သားများအတွက် အထူးတလယ် ထိရောက်ခဲ့သည်။ ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း များအကြား အတွဲအပြဲပေါင်းများစွာ နှင့် ကသောင်းကနင်း၊ စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ်များ ခံစားခဲ့ရသည်။ “ကျနော်တို့ဖက်မှာ ဘယ်သူသေလဲ။” ကရင်ပဲ။ “တခြားဖက်မှာရော ဘယ်သူသေလဲ။” ကရင်ပဲ။ “ဘယ်သူက ပြုံးပြီးကြည့်နေလဲ။” ဗမာပဲ။ ဟု ကရင်စစ်သား တယောက်က ပြောဆိုခဲ့ သည်။ “ကျနော်တို့ အချင်းချင်းချလေ ကျနော်တို့ လိုချင်တဲ့ တန်းတူရေးတွေ ဖေရယ်ပြည်ထောင်စု ဆိုတဲ့ ရည်မှန်းချက်ကနေ ပိုဝေလေးပဲ။” ဟု KNLA စစ်သားတဦးက ဖြည့်စွက်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ပဋိပက္ခ၏ ကာလရည်ကြာမှု၊ နောက်ဆက်တွဲ ခွဲထွက်မှုများကြောင့် ကရင်လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များချိန်ဖျက်လာရသည့်အတွက် ညီညွတ်ခြင်း၏အင်အားကို ပို၍နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းနားလည် သိမြင်လာခဲ့ကြသည်။ ညီညွတ်ခြင်း ဟူသောစကားလုံး ပြောဆိုရာတွင် တခါတရံတွင် “စိတ်တူကိုယ်တူ အမြင်တူ” “အောင်မြင်ခြင်း” “ပူပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း” နှင့် “အင်အား” ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုလေ့ရှိသည်။ ညီညွတ်ရေးအကြောင်း ဆွေးနွေးခြင်းသည် လုံခြုံသောအနာဂါတ် နှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှု စိတ်ကူးစိတ်သန်းများနှင့် နီးစပ်သည်။ ကရင်ပြည်သူများ အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် တိုးတက်မှုအတွက် ညီညွတ်ရေးသည် မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်ရ မည့်နည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် အလေးထား ဖော်ပြသည်။ “လွတ်လပ်ခွင့်” “ကြွယ်ဝချမ်းသာခြင်း” နှင့် “ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု” စသည့် “မျှော်မှန်းထားသော ရည်မှန်း ချက်များ” အထမြောက် အောင်မြင်စေရန် ညီညွတ်ရေး၏ အရေးကြီး၏ အရေးပါမှုကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

“KNU, BGF, KPC နှင့် DKBA အကြား နားလည်မှု ပြန်မရခင်မှ ကရင်စစ်သား နဲ့ ကရင်ပြည်သူတွေ ထောင်သောင်းချီပြီး သေကြေပျက်ဆီးခဲ့ကြရတယ်။ ကရင်ပြည်သူအားလုံးအတွက် ကြီးမားသော ဆုံးရှုံးမှုကြီးပါ။ ညီညွတ်ရေးက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ကျနော်တို့ ညီညွတ်ရင် တခြားပြည်သူတွေလည်း ကျနော်တို့ကို လေးစား လာမှာပဲ။ ကျနော်တို့ ရည်မှန်းချက်ကို မြန်မြန်ဆန်ဆန် ရနိုင်မှာ ဖြစ်သလို၊ ငြိမ်းချမ်းတဲ့၊ ကြွယ်ဝ ချမ်းသာ တဲ့ တိုင်းပြည်ကို တည်ဆောက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။”

²⁸ Transnational Institute, Political Reform and Ethnic Peace in Burma/Myanmar The Need for Clarity and Achievement (Myanmar Policy Briefing No.14, 2015)

နောက်ထပ် KNLA စစ်သားတဦးက ထပ်လောင်းပြောဆိုရာတွင် “ကရင်ပြည်သူများအတွက် အလိုအပ်ဆုံးက ညီညွတ်ရေးပဲ။ ညီညွတ်ရေးရှိရင် ပြဿနာအားလုံးကို ကျနော်တို့ ကျော်လွှားနိုင်တယ်။ ကျနော်တို့ စိတ်တူကိုယ်တူဖြစ်မယ်ဆိုရင် ကျနော်တို့ မျှော်မှန်းတဲ့ ရည်မှန်းချက်နဲ့ တကယ်စစ်မှန်တဲ့ လွတ်လပ်မှုကို ရရှိမှာဖြစ်တယ်။” ဟုဆိုသည်။ ညီညွတ်ရေးမရှိရင် နှစ်ရည်လများ တိုက်ပွဲဝင်လာခဲ့သောလွတ်လပ်မှု နှင့် ကြွယ်ဝမှုကို အမှန်တကယ် ရရှိရန် မဖြစ်နိုင်ဟု ကရင်စစ်သားများက ထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

“ညီညွတ်ရေးဆိုတာ အနာဂါတ်အောင်မြင်မှုအတွက် ဗျာဒိတ်ပဲ။ ညီညွတ်
ရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီးစကားပုံတွေအများကြီးရှိပါတယ်။ “ခွားကွဲရင်
ကျားဆွဲမယ်။” “ညီညွတ်ခြင်းမှ အောင်မြင်ခြင်းဆီသို့။”
စသဖြင့် ရှိပါတယ်။ ဒီကနေ့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ လက်တွေ့ ဖြစ်နေတဲ့အ
ခင်းအကျင်းအပြင် ဒီကနေ့ ကမ္ဘာကြီးမှာ ဖြစ်နေတဲ့ အဖြစ်အပျက်
တွေကတဆင့် ပြောပြနေတာက ညီညွတ်ရေးမရှိတာကြောင့်တိုင်းရင်းသား
ပဋိပက္ခတွေ၊ ဘာသာရေးပဋိပက္ခတွေ၊ နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခတွေနဲ့
စီးပွားရေးပဋိပက္ခတွေဖြစ်နေရတဲ့ အကြောင်းရင်းတွေပါပဲ။ အဲဒါကြောင့်
ညီညွတ်ရေးဟာ အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ မိသားစုတည်ဆောက်ရေးမှာ
ရော၊ အဖွဲ့ အစည်းတည်ဆောက်ရေးမှာရော၊ တိုင်းပြည်နဲ့ စီးပွားရေး
တည်ဆောက်ရေးမှာပါ တိုက်ရိုက်ဆက်နွယ်ပါတယ်။”

ကရင်ပြည်သူများအတွက် ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်းသည် လူမှုအသိုင်းအဝန်းများ အကြား ခွဲခြား ဆက်ဆံခံရသည့် ခံစားချက်များ ဖြေရှင်းပေးရန် နှင့် ဒေသတွင်း ထာဝရ ငြိမ်းချမ်းရေးတည်ဆောက်ရန်အတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော အရာဖြစ်သည်။ ကရင်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်သူပြည်သူများအကြား ပိုမိုကြီးမားသော ညီညွတ်ရေး ရှိခြင်းအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ပိုမိုအားကောင်းစေနိုင်မည့်အပြင် အစိုးရ၏ သွေးခွဲ အုပ်ချုပ်ရေး မဟာဗျူဟာကိုလည်း တွန်းလှန်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။²⁹ “ကျနော်တို့ များများတွေ့လေ၊ များများ စကားပြောလေ၊ ကျနော်တို့ အကြားမှာ ရှိတဲ့ တင်းမာမှုတွေ၊ သံသယတွေကို များများ လျော့ချ နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။” ဟု ကရင်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက မှတ်ချက် ပြုခဲ့သည်။

²⁹ ibid.

ကရင်တိုင်းရင်းသားပြည်သူများအကြား ညီညွတ်ရေးစိတ်ကို ကရင်ပြည်သူများအတွင်းတွင်သာ ဘောင်ခတ် ထားခြင်း မဟုတ်ပေ။ ညီညွတ်ရေးဆိုသော ဝေါဟာရကို တခါတရံ အားလုံးနှင့်ဆိုင်သော ဝေါဟာရအဖြစ် အသုံးပြုသည်။ ညီညွတ်ရေးဆိုသည်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခိုင်းသည့်အခါ ကရင်အဖွဲ့အစည်းများက ပို၍ ကျယ်ပြန့်စွာ ဖွင့်ဆိုကြသည်။ ဥပမာ ညီညွတ်ရေးဆိုသည်မှာ ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကရင်ပြည်သူများအတွက်သာ မဟုတ်။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအားလုံး၊ တတိုင်းပြည်လုံးနှင့် ဆိုင်သည်။ တခါတရံ ကမ္ဘာကြီးတစ်ခုလုံးနှင့်ပင်သက်ဆိုင်သည်ဟု ပြောဆိုကြသည်။ အရိုးရှင်းဆုံး တင်ပြရပါက “လူတစ်ဦးထဲ ဝန်ထုတ်ဝန်ပိုးကြီးတစ်ခုတည်း မထမ်းနိုင်ပါဘူး။ လူအများကြီး အတူတကွ ထမ်းဆောင်ရမှာပါ။ ဒါက ညီညွတ်ရေးရဲ့ ရလဒ်ပါပဲ။” ဟု KNLA စစ်သားတစ်ဦးက ရှင်းပြခဲ့သည်။ ညီညွတ်ရေးသည် ကရင်ပြည်သူများအတွက်၊ ထိုထက်ကျယ်ပြန့်ပါက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အတွက်၊ ထိုထက်မက ကျယ်ပြန့်ပါက တတိုင်းပြည်လုံးအတွက် ညီညွတ်ရေးဟု ပြောဆိုကြသည်။ “တတိုင်းပြည်လုံး (ကရင် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် သာမဟုတ်) အတွက် တခြား တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေ အပါအဝင် ငြိမ်းချမ်းရေးအိမ်မက် အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ညီညွတ်ရေး လိုအပ်ပါတယ်။” ဟု ကရင်စစ်သားတစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ “ညီညွတ်ရေးဟာ အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ တိုင်းပြည်တိုင်း၊ အဖွဲ့အစည်းတိုင်း၊ တိုင်းရင်းသားအစုအဖွဲ့တိုင်း အတွက် အခြေခံလိုအပ်ချက်ဟာ ညီညွတ်ရေးဖြစ်တာကြောင့်ပါ။” ဟု တခြား ကရင်စစ်သား တစ်ဦးကလည်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့သည်။

ကရင်တိုင်းရင်းသားပြည်သူအားလုံးအတွက် ပိုမိုကြီးမားသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ထိတွေ့မှုအတွက်အားလုံးပါဝင်သော ညီညွတ်ရေးလိုအပ်မှုကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပြောဆိုခဲ့သည်။ ကရင် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် လက်နက်နှင့်လဲလှယ်ခြင်းအဖွဲ့ (KEAP) မှ စစ်သားတစ်ဦးက ဤသို့ ထပ်လောင်းအတည်ပြု ပြောဆိုခဲ့သည်။ “ညီညွတ်ရေးဆိုတာက နှလုံးသားထဲက ရော၊ စိတ်ထဲကပါ နှစ်နှစ်ကာကာ လုပ်ဖို့ လိုသလို တဦး တယောက်တည်းကို မှီခိုနေလို့ မရပါဘူး။” ညီညွတ်ရေးသည် အားလုံးပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်သည်ဟူသော သဘောထားတရပ်ကို နားလည်မှုသည် ကရင်လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ပုံမှန်လုပ်နေကြ အပေါ်မှအောက်သို့ အမိန့်ပေး ဆုံးဖြတ်သည့်အလေ့အထကို စိန်ခေါ်ခဲ့သည်။ ကရင် စစ်သားများသည် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းမှ ဝေးကွာခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်း စဉ်အပေါ် အနည်းအကျဉ်းသာ သိခွင့်ရခြင်း နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်စဉ်ကာလများအတွင်း ခေါင်းဆောင်မှုအပေါ် “ယုံကြည်လိုစိတ်” အလွန်များခြင်း စသည်တို့ ခံစားခဲ့ရသည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ ယနေ့ကာလ ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် အားလုံးပါဝင်ရေးဟူသော

သဘောတရားတရပ်စတင်မိတ်ဆက်လာသည်။ ထိုသဘောတရားသည်ကရင်ပြည်သူများနှင့် ခေါင်းဆောင်မှု အကြား ပိုမိုကြီးမားသော ထိတွေ့မှု နှင့် အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမှုများ ရှိလာစေရေး လမ်းဖွင့် ပေးသည်။ "တခါတရံ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ကျနော်ရဲ့ ဆုံး ဖြတ်ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး တခြားသူတွေနဲ့ တိုင်ပင်ခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်း မရှိခဲ့ဘူး။ အကျိုး ဆက်အနေနဲ့ နောက်လိုက် ရဲဘော်တွေက မပျော်တော့ဘူး။ ခေါင်းဆောင်ဆိုတာ နောက်လိုက် တွေရဲ့ စကားကို နားထောင်ဖို့ လည်း လိုပါတယ်။" ဟု KNLA တပ်မှူးတစ်ဦး ထိုအပြောင်းအလဲ နှင့်ပတ်သက်ပြီး မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

လူမှုအသိုင်းအဝန်းဝင် ပြည်သူများအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လူထုပါဝင်မှု ပိုမိုရှိလာစေရန်အတွက် ညီညွတ်ရေးလိုအပ်သည်ဟု ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့သည်။ "အရေးကြီးဆုံး အချက်က ကရင်ပြည်သူတွေရဲ့ ဆန္ဒကို ဦးစားပေးဖို့ ပါ။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ လူထုအသိုင်းအဝန်းရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေ ၊ စိန်ခေါ်ချက်တွေကို ကြားစေ ချင်ပါတယ်။"³⁰ ဟု ကရင်ရွာသားတစ်ဦးက အတည်ပြုပြောဆိုခဲ့သည်။ ယခင် ငြိမ်းချမ်းရေး အားထုတ်ချက် များသည် ထိတွေ့မှု အကန့်အသတ်ရှိခြင်းကြောင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းကို ကိုယ်စားမပြု အားနည်း သည်။ ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ တရားဝင်မှုအပေါ် ယုံကြည်မှုမရှိဟု အများက ခံစားခဲ့ကြသည်။ "ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်နေသော ဆွေးနွေးမှုများ၊ ညှိနှိုင်းမှုများတွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရအာဏာပိုင်များ ပါဝင်မှုတခု တည်းနှင့် ထိရောက်မှု မရှိပေ။ ဆွေးနွေးမှုများမှာ လူထုလည်း ပါဝင်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားအားလုံး ကိုယ်စားပြုသင့်ပါတယ်။"³¹ "လူမှုအသိုင်းအဝန်းတွေ မပါတဲ့အတွက် တကယ်စစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်လို့ ပြောလို့ မရပါဘူး။"³² ဟု တခြားသူတစ်ဦးက ထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေးဆိုသည်မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လူမှုအသိုင်းအဝန်းများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် စိန်ခေါ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်ပြောဆိုနိုင်သော အခင်းအကျင်းတစ်ခုမှ နိတည်းပေးသည့် လူထုနှင့် အကြံပြု ဆွေးနွေးသည့် ခေါင်းဆောင်ကောင်းလိုအပ်သည်ဟု ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းများက ရှင်းလင်းပြောဆိုခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ခေါင်းဆောင်များသည် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ၏ အကျိုးစီးပွားထက် ပိုကျယ်ပြန့်သော လူထုကိုယ်စား ညှိနှိုင်း သင့်သည်။ "အစိုးရရော၊ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေပါ လက်ခံထားသင့်တဲ့အချက်က

³⁰ *ibid.*: 44
³¹ *ibid.*: 43
³² *ibid.*: 33

ဘာလဲဆိုတော့ အခုသူတို့ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်မှာ ပါဝင်နေတာဟာ လူထုအတွက် လုပ်နေတာဖြစ်တယ်။ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု အာဏာရဖို့၊ ချမ်းသာဖို့ မဟုတ်ဘူးဆိုတာပဲ။³³ လူမှုအသိုင်းအဝန်းဝင် ပြည်သူတစ်ဦးက ပြောဆိုခဲ့သည်။

³³ *ibid.*: 39

မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ဂယက်ရိုက်မှုများ

ညီညွတ်ရေးအပေါ် အဆိုပါ ပြန်ပြောင်းသုံးသပ်ချက်များနှင့်ယူဆချက်များသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လတ်တလော နိုင်ငံရေးဝန်းကျင်တွင် အရေးပါသည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ တစ်စတစ်စ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုများကြောင့် ယခင် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများမှ လက်တလော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်စဉ်သည် မတူကွဲပြားခဲ့သည်။ အမျိုးသားရေး မျော်လင့် ချက်များနှင့် တည်ငြိမ်းရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အကောင်းမြင်ဝါဒများ ပိုများ လာခဲ့သည်။³⁴ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ လွတ်ပေးခြင်း၊ စီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှုများ လျော့ကျလာခြင်းနှင့် အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း စသည့်ဖြစ်ထွန်း မှုများကြောင့် တနိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘော တူစာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းအတွက် အလား အလာများ ရှိနေသည်။ သို့သော် သုံးနှစ် ကျော်ကာလဖြတ်သန်းပြီးသည့်တိုင် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်သည် ကြီးမားသော စိန်ခေါ် ချက်များ ဆက်လက်ရင်ဆိုင်နေရဆဲဖြစ်သည်။ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများသည် ထိပ်ပိုင်း သက်ဆိုင်သူများအတွင်းသာ ဖြစ်ပေါ်နေသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် လူထုအခြေပြု လူမှုအသိုင်းအဝန်း ကို ဖယ်ကျဉ်ထားသည်။ ရန်ကုန်တွင် တံခါးပိတ် ကျင်းပသော အစည်းအဝေးများ၏ ဖြစ်ထွန်းမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်အနည်းသာ ရှိခြင်းကြောင့် ပဋိပက္ခတွင် အဓိက ပါဝင်သူများ၏ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးမှုများမှ လူမှုအသိုင်း အဝန်းကို ဖယ်ထုတ်ထားခံနေရသည်။ လူမှုအသိုင်းအဝန်းများသည် ပြည်တွင်းစစ်၏ တိုက်ရိုက်အကျိုးဆက်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာကြာ နက်နက်နဲနဲခံစားခဲ့ကြသည့်အပြင် ယခု ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင်လည်း ၎င်းတို့၏ စိုးရိမ်ချက်၊ စိန်ခေါ်ချက်များနှင့် အနာဂတ်မြန်မာပြည် ပုံဖော်မှုအတွက် လိုအပ်ချက်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့် မရှိသေးပေ။

ယမန်နှစ်အတွင်း ပဋိပက္ခတွင် ပါဝင်နေသူ အဖွဲ့အစည်းများအကြား လက်နက်ကိုင်ထိပ်တိုက် တွေ့မှုများ ပို၍ ဖြစ်လာခဲ့သဖြင့် နိုင်ငံသားများအကြား မယုံကြည်မှုများ၊ စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုများ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြစ်စေခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်ဖြစ်လာခဲ့သည့်ပြည်တွင်းစစ်နှင့် မအောင်မြင်သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူ ညီချက်များ ကြောင့်လည်း ပို၍ အခြေအနေဆိုးခဲ့သည်။ လိုင်ဇာ KIO ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်းကို တပ်မတော်က လက်နက်ကြီးနှင့် တိုက်ခိုက်သဖြင့် ဗိုလ်လောင်း ၂၃ ဦး ကျဆုံးခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်၊ ဆန္ဒပြ ကျောင်းသားများကို

³⁴ Transitional Justice (2015)

အကြမ်းဖက်နှိမ်နင်းမှု၊ အရှေ့မြောက်ဖက်ခြမ်းတွင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တပ်မတော်အကြား တိုက်ခိုက်မှုများ တဖန်ပြန်ပေါ်လာမှုနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းအပေါ် စီးပွားရေးအရ ဆက်လက်ခေါင်းပုံဖြတ်မှု (အရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် မြေသိမ်းမှု) များအပါအဝင် ယမန်နှစ်အတွင်း ဖြစ်ထွန်းခဲ့မှုများကြောင့် လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အရှည်တည်တန့်မှုနှင့် လက်တလော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု များ၏ အတိုင်းအတာအပေါ် လူအများစုက မေးခွန်းထုတ်လာခဲ့ကြသည်။

ကရင်ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် အဆိုပါ စိန်ခေါ်ချက်များကို လူမှုအသိုင်းအဝန်းထိတွေ့မှုများ တည်ဆောက်ခြင်း၊ ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သူများပါဝင်ခြင်း နည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းရန် ဦးတည်လုပ်ဆောင်နေသည်။ လူမှုအသိုင်းအဝန်းများနှင့်ချိတ်ဆက်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ဦးတည်ဆောင်ရွက်သော ညီညွတ်ရေး အားထုတ်ချက် များသည် ကရင်ပြည်သူများအထူးသဖြင့် ယခင်က စစ်ပွဲများကြောင့် ကင်းကွာခဲ့သူများအတွက် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနှင့် သဘာဝသယံဇာတထုတ်ယူရေးအစရှိသည့် အရေးပါသော ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အနာဂတ်ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ ဆွေးနွေးမှုများတွင် ပါဝင်နိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ချေ နည်းလမ်းများ ထောက်ပံ့ပေးသည်။ ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းဖြင့် ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် လူမှုအသိုင်းအဝန်းမှ ပါဝင်ထိတွေ့မှု ပိုမိုများလာရန် လိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်စည်းပေးသည်သာမက ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် မြန်မာအစိုးရအကြား ဖြစ်ပေါ်နေသော တရားဝင် ဆွေးနွေးမှုများတွင်လည်း လူမှုအသိုင်းအဝန်း၏ အသံကို ပါဝင်လာစေရန် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင် ဆောင်ရွက်နေသည်။ ဤနည်းလမ်းဖြင့် ကရင်ညီညွတ်ရေး အားထုတ်ချက်များသည် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်ကို အများဆုံးဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်စေရန် ကူညီအားဖြည့်ပေးသည်။

တချိန်တည်းတွင် ဆယ်စုနှစ်များစွာအနက် ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း၏ မရှိမဖြစ် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍဖြစ်သည့် ကရင်ပြည်သူများ၊ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်းခေါင်းဆောင်များအကြား ပိုမိုကြီးမားသော အပြန်အလှန် ထိတွေ့ဆက်ဆံ ဆွေးနွေးဖလှယ်ခြင်းများအတွက် အခင်းအကျင်းဖန်တည်းပေးသည်။ ဘာသာစကား၊ ဘာသာတရားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုမတူကွဲပြားမှုများသည် နိုင်ငံအဝှမ်းရှိ ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းကို သဘာဝအရ ကန့်သတ်ထားသည်။ အထူးသဖြင့် စစ်ပွဲကာလအတွင်း ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အဓိကရှိသော နယ်စပ်ဒေသများ တလျှောက်ရှိ လူမှုအသိုင်းအဝန်းများသည် တိုက်ပွဲနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ ပိုခံရသည်။ အသွင်းကူးပြောင်းသည့် အချိန်ကာလအတွင်း ပဋိပက္ခတွင် မတူညီသော

အခြေအနေမှ ရရှိခဲ့ကြသော ကွဲပြားသည့် အတွေ့အကြုံ များကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ်တွင် မတူညီသော ယုံကြည်မှုများရှိစေသည်။ အများစုက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် သံသယဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊မယုံကြည်စိတ်ဖြင့်သော်လည်း စောင့်ကြည့်နေဆဲဖြစ်သည်။ တချို့သူများကတော့ တိုင်းပြည်အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိမှု တခုတည်းသော အခွင့်အလမ်း အဖြစ် မြင်ကြသည်။ KUPC ကဲ့သို့သော အင်စတီကျူးရှင်းများက အဆိုပါ စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများကို ပေါင်းကူး ပေးနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်နေကြပြီး ကရင်ပြည်နယ်အတွင်းအပြင်တွင် နေထိုင်သော လူမှုအသိုအဝန်းအပြင် နိုင်ငံအဝှမ်းရှိ လူမှုအသိုင်းအဝန်းများအတွင်းပါ ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ရန် လုပ်ဆောင်နေသည်။ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိစွာ ၂ နှစ်တာ လုပ်ကိုင်ပြီးနောက် KUPC သည် ကရင်ပြည်သူများ၏ ယုံကြည်မှုကို ရရှိခဲ့ပြီး မတူညီသော လူမှုအသိုင်းအဝန်းအကြား ချိတ်ဆက်မှုများ ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့သည်။

KUPC အမျိုးသား အကြံပြုညီလာခံတွင် ပါဝင်ခဲ့သူများက တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးအတွက် အခွင့်အလမ်းများ ပိုများလာခြင်း အပါအဝင် ကရင်တိုင်းရင်းသားများအကြား ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်ခြင်းတွင် လတ်တလော တိုးတက်မှုများကို ကိုးကားပြောဆိုခဲ့သည်။ ထားဝယ်လူမှုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းတွင် လုပ်ကိုင်နေသူတစ်ဦးက အောက်ပါအတိုင်းရှင်းပြပြောဆိုခဲ့သည်။ “ဟိုတန်းက ပြဿနာရှိရင် သေးသေးမွှားမွှားလေးတောင် ကျနော်တို့ တိုက်ကြတယ်။ အခုတော့ ပြဿနာရှိရင် ကျနော်တို့ လာစုပြီးစကားပြော ရှင်းကြတယ်။” နောက်ထပ်တစ်ဦးကလည်း “အရင်တုန်းက အခုလို စုစည်းဖို့ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အခု ညီလာခံက အကြောင်းအရာ အတွက်ပဲ အရေးကြီးတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျနော်တို့ ညီညွတ်ရေးဖော်ထုတ်ပြသရေးအတွက် ဆွေးနွေးကြတာလည်းဖြစ်တယ်။” ဟု ဖြည့်စွက်ပြောဆိုခဲ့သည်။

အထူးသဖြင့် ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ နှင့် လူမှုအသိုင်းအဝန်း ဆက်ဆံရေးအတွက် အမျိုးသား အကြံပြုညီလာခံကဲ့သို့သော ညီညွတ်ရေးပွဲများသည် အပြန်အလှန်ယုံကြည်မှုနှင့် နားလည်မှုကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်သော အရေးပါသည့် အစည်းအဝေးများဖြစ်သည်။ အဆိုပါပွဲ များသည် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများကို နိုင်ငံသားများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ စိုးရိမ်ချက်များဖြင့် ပြန်လည်ချိတ်ဆက်ခွင့် နှင့် တရားဝင် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပွဲ များတွင် ကရင်လက်နက်ကိုင်ကိုယ်စားလှယ်များသည် လူထု၏ အသံကို မည်မျှ ကိုယ်စားပြုသည်ကို တိုင်းတာနိုင်သည်။ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လူထု၏ တက်ကြွသော ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုသည် နိုင်ငံတော်တော်များရှိ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ အားကောင်းရေးတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုအဖြစ် ဖော်ပြကြသည်။ ယူဂါဒါ၊ ကိုလံဘီယာ နှင့် ဆီရီးယား

နိုင်ငံများ အပါ အဝင်ဖြစ်သည်။³⁵ လူမှုအသိုင်းအဝန်းများနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပိုမိုကြီးမားသော အောက်ခြေ အပြန်အလှန်ထိတွေ့မှုများသည် ရေရှည်ခံ ငြိမ်းချမ်းရေး ပေါ်ပေါက်ရေးအတွက် အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည်။ တို့အပြင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပိုအားကောင်းစေပြီး ဂုဏ်သိက္ခာလည်း ရှိစေသည်။ တချိန်တည်းတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးအားထုတ်ချက်များကို အောက်ခြေလူထုအထိ သယ်ဆောင်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ KNU မှ တင်ပြမှုကို နားထောင်ပြီး နောက် အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူတစ်ဦးက ဤသို့ မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ "ကရင့်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေက လူမှုအသိုင်းအဝန်းလိုအပ်ချက်တွေကို သိလိမ့်မယ်။နားလည်လိမ့်မည်လို့ တခါမှမထင်ခဲ့ဘူး။ သူတို့ သိတယ်ဆိုတာ မြင်လိုက်ရပါပြီ။" မတူကွဲပြားသော ကရင့်အဖွဲ့အစည်းများကို ချိတ်ဆက်ပေးခြင်းဖြင့် အမျိုးသားအကြံပြုညီလာခံကဲ့သို့ ပွဲမျိုးသည်ပင် နားလည်မှုနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်မှုကို တည်ထောင်ပေး သည်။ မြန်မာအစိုးရနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည့်အခါတွင် ညီညွတ်သော တပ်ဦးအဖြစ် ဆွေးနွေးနိုင်သော အခြေအနေကို တည်ထောင်ပေးနိုင်မည့် ချိတ်ဆက်မှုများကို ပိုအားကောင်းစေသည်။

ညီညွတ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ကရင်ပြည်သူများအတွက်သာ ကနဦး ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက် နေသော်လည်း တတိုင်းပြည်လုံးအတွက် ညီညီရေးလိုအပ်ချက်အကြောင်း အသိပညာဖြန့် ဝေခြင်းအတွက်လည်း အရေးပါလာသည်။ ကရင်တိုင်းရင်းသားများက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တိုင်းရင်းသားညီညွတ်ရေး လိုအပ်ချက်ကို အလေးထားပြောဆိုနေချိန်တွင် ညီညွတ်ရေး၏ အင်အားကို လူတိုင်းသိရှိလာရေး ကရင်ညီညွတ်ရေး လှုပ်ရှားမှုများက တွန်းအားများဖြစ် လာကြသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သော သမိုင်းကြောင်းအရ တိုင်းရင်းသား အချင်းချင်းအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုအပေါ် အခြေခံသော ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆွေးနွေးပွဲများ ဖြစ်နေသော တိုင်းပြည်တွင် ပို၍ အရေးကြီးသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်း ငယ်အတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် အဓိကပါဝင်နေသူများအကြား ပိုမိုကြီးမားသော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု လက္ခဏာများ မြင်တွေ့ရသည်။ အထူးသတိပြုမိသည့်အရာမှာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် ၁၆ ဖွဲ့ ပါဝင်ပြီး တနိုင်ငံလုံး အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ်အတွက် ဦးတည်ဆောင်ရွက်နေသော တနိုင်ငံလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး တာဝန်ခံ ဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့ (NCCT) အတွင်းဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေး ဘုံမျှော်မှန်းချက်နှင့် နိုင်ငံသားအားလုံးကိုလွှမ်းမိုးသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို မြှင့်တင်အားပေးသော ကရင်အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး အားထုတ်မှုများက မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တိုင်းရင်းသား

³⁵ Sophie Haspeslagh and Zahbia Yousuf (ed.), Local Engagement with Armed Rroups in the Midst of Violence, (London Conciliation Resources, 2015)

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအခြေခံတည်ဆောက်ခြင်းအတွက်အထောက်အကူပြုပေးခဲ့သည်။ “ကျနော်တို့ လူများစုပဲဖြစ်ဖြစ် လူနည်းစုပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီတိုင်းပြည်ထဲမှာ ကျနော်တို့ အတူတကွ ထာဝရ အတူလက်တွဲနေချင်ပါတယ်။” ဟု KNLA စစ်သားတစ်ဦးက ပြောဆိုခဲ့သည်။ “ကျနော် မျှော်လင့်ချက်ကတော့ လူမျိုးရေးခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းမရှိတဲ့ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုကို တည်ထောင်ချင် ပါတယ်။ ဒါမှလည်း ကျနော်တို့ တိုင်းပြည်ဟာ တိုင်းရင်းသားအင်အား စုတွေအားလုံးပါတဲ့ လှပတဲ့ တိုင်းပြည် တစ်ပြည် ဖြစ်လာမှာပါ။” ဟု ပြည်သူတစ်ဦးက ထပ်လောင်းပြောဆိုခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ကရင်ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် နိုင်ငံတော်တည်ထောင်ရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက်နှင့် အထောက်အပံ့အတွက် အခင်းအကျင်းတစ်ခု ဖန်တည်းပေးသည်။ ကရင်တိုင်းရင်းသားညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်ခြင်းဟူသော တိုင်းရင်းသားတစ်ခုချည်းက ပိုမိုသည်မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော အားလုံးပါဝင်မှုတာဝန်ဆီသို့ စတင်ချဉ်းကပ်လာသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ကျင်းပမည့် ရွေးကောက်ပွဲ နီးကပ်လာသည်နှင့်အမျှ အားလုံးပါဝင်သော ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖန်တည်းခြင်းသည် နောင်လာမည့် ငါးနှစ်တာသက်တမ်းအတွင်း လတ်တလောစတင်ခဲ့သည့် ဒီမိုကရေစီပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ထိန်းသိမ်းရန် အတွက် အလွန်အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်လာသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် အားလုံးပါဝင်ရေး ပံ့ပိုးပေးသော ကရင်တိုင်းရင်းသားညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုသည် ဘုံမျှော်မှန်းချက် ရရှိရေးအတွက် လိုအပ်သေ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ အမျိုးသားဆွေးနွေးရေး မူဘောင်တစ်ရပ်ရှိရေး၊ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ယုံကြည်စိတ်ချမှု ဖြစ်ပေါ်ရေးစသည့် ဘုံမျှော်မှန်းချက်များ ဖြစ်သည်။ ဆက်လက်ဖြစ်နေဆဲ တိုက်ပွဲများ၊ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် ချိုးဖောက်နေမှုများနှင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကြောင့်လည်း ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အပေါ် ယုံကြည်မှု ကို ထိခိုက်စေသည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသော စိန်ခေါ်ချက်များ ရှိနေသည့်တိုင် ကရင်ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် အားလုံးပါဝင်မှု နှင့် မျှော်လင့်ချက်များ တည်ဆောက်ပေးနေခြင်းအပြင် တနိုင်ငံလုံးငြိမ်းချမ်းရေးဆီသို့ တိုင်းပြည်လျှောက်လှမ်းမည့်လမ်း အခွန်ရှည်ရေးတို့ကို ပံ့ပိုးပေး နေသည်။

လတ်တလောအချိန်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ညီညွတ်ရေး အားနည်းနေခြင်းသည် ကရင်အဖွဲ့အစည်း များစွာအတွက် စိုးရိမ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ “ကျနော်ရဲ့ အကြီးဆုံးစိုးရိမ်ချက်က ဘာလဲဆိုတော့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတွေအကြားမှာ သဘောထားကွဲလွဲမှု၊ စိတ်ဝမ်းကွဲမှုတွေပါပဲ။ ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ညီညွတ်ရေးဆိုတာ အလျင်စလို လုပ်ယူလို့

မရနိုင်ပါဘူး။” ဟု KNLA အရာရှိတစ်ဦးက ပြောဆိုခဲ့သည်။ ယခင်အတိတ်ကာလ အတွေ့အကြုံများကို ပြန်ပြောင်းဆင်ခြင်၍ နောက်ထပ် စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများ၊ အငြင်းပွားမှုများ ထပ်မံဖြစ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု တခြား ကရင်စစ်သားများက ပြောဆိုခဲ့သည်။ KNLA အရာရှိတစ်ဦးက ဤသို့ ပြောဆိုခဲ့သည်။

“မညီညွတ်တာကြောင့် ကျနော်တို့တွေဟာ လူမျိုးတစ်မျိုး
တည်းဖြစ်လင့်ကစား တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် မကြိုက်ကြဘူး။
တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အနိုင်ယူဖို့ ကြိုးစားကြတယ်။
အချင်းချင်းသတ်ကြတယ်။ ကျနော်တို့ ဆုံးရှုံးခဲ့တာတွေကို အများကြီး
မျက်မြင်ကိုယ်တွေ ကြုံခဲ့ရတယ်။ ကျနော်တို့ ရည်မှန်းချက်ကနေ
အဝေးကို ရောက်သွားခဲ့တယ်။”

ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်း ကိုယ်စားလှယ်များသည် နိုင်ငံအတွင်း ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများစွာ၊ ဒီမိုကရေစီနှင့် စစ်မှန်သော ငြိမ်းချမ်းရေး ရည်မှန်းချက်များ ဖော်ဆောင်နိုင်မည့် နည်းလမ်း များစွာကို သဘောတူခဲ့ကြသည်။ အတိတ်ကာလကို ပြန်ကြည့်ပါကလည်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ခွင့်လွှတ်ကြရန်၊ နားလည်ပေးကြရန် အရေးကြီးသည်ဟု အများစုက အလေးထားပြောဆိုသည်။ “ကျနော်တို့ ဒေါသတွေ၊ လောဘ တွေ၊ အထင်လွဲမှားမှုတွေကို ဖယ်နိုင်ပြီဆိုရင် ကျနော်တို့ မေတ္တာတရား နဲ့ ကိုယ်ချင်းစာတရား မွေးမြူနိုင်ပြီဆိုရင် ကျနော်တို့ အတူတကွ လက်တွဲပြီး တစ်ဦးကို တစ်ဦး ကူညီနိုင်ပြီဆိုရင် ကျနော်တို့ ညီညွတ်ရေးကို သေချာပေါက် ရမှာပါ။” ဟု KNDO အရာရှိတစ်ဦးက ကောက်ချက်ချခဲ့သည်။ ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် အဖွဲ့အစည်းများအကြား မကြာမကြာ ဆက်သွယ်တွေ့ဆုံကြရန် လိုအပ်ကြောင်းထိုမှသာ ဘုံရည်မှန်းချက်၊ မျှော်မှန်းချက်များ တည်ဆောက်နိုင်ပြီး ယုံကြည်မှုလည်း တိုးလာမည်ဟု တခြား ကရင်စစ်သားများက ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့သည်။

ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော မြန်မာနိုင်ငံငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ညီညွတ်ရေးနှင့် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရမည်ဟု ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းနှင့် ကရင်စစ်သားများက အလေးထား ပြောဆိုခဲ့သည်။ “ကျနော်တို့ ညီညွတ်ရမယ်။ အစိုးရနဲ့ ပြည်သူလည်း ပူးပေါင်းဖို့ လိုတယ်လို့ ကျနော်ယုံကြည်တယ်။ ဒါဆို ငြိမ်းချမ်းရေးရမယ်။ ကျနော်တို့ ခေါင်းဆောင်တွေအားလုံးကို ညီညွတ်စေချင်တယ်။” ဟု ပြည်သူတစ်ဦးက ပြောဆိုခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးသဘောတူချုပ်ဆိုထားသည့် အဖွဲ့အစည်းများအနေနှင့် စာချုပ်ကို လိုက်နာခြင်းနှင့်

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအားဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေးအပေါ်ထားရှိသည့် သံဓိဋ္ဌာန် ဖော်ပြရန်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်သည်ဟု အများစုက အလေးထားပြောဆိုခဲ့သည်။ KNLA စစ်သားတစ်ဦးက ကြိုဆိုသည့် မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

"ကျနော်တို့တတွေ ပါးစပ်ကပဲ ပြောနေမည့်အစား တစ်ယောက်နဲ့ ယုံကြည်တယ်၊ နားလည်တယ်ဆိုတာကို ထုတ်ဖော်ပြသဖို့ လက်တွေ့ လုပ်ငန်းလုပ်ဖို့ အင်မတန် အရေးကြီးပါတယ်။ လက်တွေ့လုပ်တာက ပါးစပ်က ပြောတာထက် ပိုခက်ပဲတယ်။ ဒါကြောင့် ကျနော်တို့ သဘောတူထားတဲ့ဟာကို အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။"

နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် ပြည်တွင်းစစ်အတွင်း နက်နဲသော စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများကြောင့် သီးခြား ဖြစ်ခဲ့သော ကရင်ပြည်သူများအတွက် ကြိုဆိုသော စိတ်သဘောထားများသည် အရေးကြီးသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများတွင် တစ်ဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ အကြား ရန်လိုခဲ့ကြသည်။ ယခင်ကလက်တွဲတိုက်ခိုက်သူတွေ အကြား တိုက်ခိုက်မှုတွေ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ တပ်မတော် ထိန်းချုပ်မှု အောက်ရောက်သွားသော BGF ကဲ့သို့ အဖွဲ့မျိုးကို တိုင်းရင်းသားအရေးကို ဥပေက္ခာပြုသွားသူများက ထင်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ထိုသို့ မတူကွဲပြားသော အတွေ့အကြုံများရှိလင့်ကစား ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ပြန်လည်ရင်ကြားစေရေး၊ တစ်ဖွဲ့နှင့်တဖွဲ့ အကြား မေတ္တာတရား၊ ကိုယ်ချင်းစာတရား ထားရှိရေး နှင့် အဖွဲ့အစည်းများအကြား မတူကွဲပြားမှုကို လက်ခံရန် အသိအမှတ်ပြုရန် ဆန္ဒရှိကြသည်။ "ကျနော်တို့ အချင်းချင်းအကြား တယောက်ကို တယောက် မဖိနှိပ်ကြဖို့၊ မတူညီတာတွေကို လေးစားတက်ကြဖို့ ပြင်ဆင်ကြရမယ်။" ဟု KNLA အရာရှိတစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။

လွန်ခဲ့သောနှစ်အနည်းငယ်အတွင်း ကရင်တိုင်းရင်းသားညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှု ဖြစ်ပေါ်လာသည်နှင့်အတူ ကရင်ပြည်သူများသည် မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည်ဆင်ခြင်သုံးသပ်ပြီး ပဋိပက္ခ၏ ယိုယွင်းနေသော အတွေ့အကြုံများကို အနာဂါတ်အတွက် သင်ခန်းစာထုတ်နှုတ်ယူကြသည်။ "အဲဒီအတွေ့အကြုံတွေကို ပြန်ကြည့်လိုက်ရင် ကျနော်တို့ စိတ်ညစ်စရာတွေပါ။ တချိန်တည်းမှာ အနာဂါတ် အပြောင်းအလဲတွေ အတွက်လည်း စိတ်တက်ကြွစရာတွေပါ။" ဟု KNLA အရာရှိတစ်ဦးက ပြောဆိုခဲ့သည်။ ၎င်းသဘောထားများသည် ညီညွတ်ရေး တည်ဆောက်ခြင်း လုပ်ငန်းများတွင်သာ ထင်ဟပ်စေခြင်းမက မြန်မာအစိုးရနှင့် တဖန် ပြန်စခဲ့သော ဆွေးနွေးမှုများအတွက်ပါ အကျိုးရှိစေသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကရင်လက်နက်ကိုင်

၄ ဖွဲ့³⁶ အနက် ၃ ဖွဲ့သည် အမျိုးသားရင်ကြားစေ့ရေး၊ငြိမ်းချမ်းရေး ကတိကဝတ်ပြု သဝဏ်လွှာတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ထောင်ရန် ပထမဦးဆုံး အကြိမ် သမ္မတ ဦးသိန်းစိန်က တရားဝင် ကတိကဝတ်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့သော် နိုင်ငံရေးအရ အကဲဆတ်သော ဝန်းကျင်တွင် လက်ရှိ ကရင်ပြည်သူများအကြား ရှိနေသော ညီညွတ်ရေးအားထုတ်ချက်များသည် အန္တရာယ်ရှိနိုင်သည်။ ကရင်ခေါင်းဆောင်များ၊ လူမှုအသိုင်းအဝန်း ဝင်ပြည်သူများနှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ညီညွတ်ရေးအတွက် တောင်းဆိုမှုများသည် အစိုးရ အရာရှိများအကြား သံသယ တိုးများစေနိုင်သည်။ အလားတူပင် ကရင်ပြည်သူများအကြား ညီညွတ်ရေးအတွက် အာရုံစိုက်မှုကြောင့် တခြား တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပို၍ အထီးကျန်ဆန်စေ နိုင်သည်။ ကရင်ညီညွတ်ရေးအားထုတ်မှုများသည် ကရင်များက တခြား တိုင်းရင်းသားများအပေါ် လက်ဝါးကြီး အုပ်ချင်သည့် သဘောမျိုးမြင်သွားနိုင်ပြီး ပဋိပက္ခတွင် အဓိကပါဝင်နေသူများအကြား နောက်ထပ်ပို၍ စိတ်ဝမ်းကွဲမှုနှင့် မယုံကြည်မှုများ တိုးလာစေနိုင်သည်။ ကရင်အုပ်စုများအတွင်းတွင်ပင် ညီညွတ်ရေး လှုပ်ရှားမှု များကြောင့် စိတ်ဝမ်းကွဲမှုများဖြစ်သွားနိုင်သေးသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အငြင်းပွားဖွယ် အကြောင်းအရာများကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးငြင်းခုံကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်ကိုဆန့်ကျင် သော ခေါင်းမာသူများက ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားကြောင့် ပိုဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့က ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုများ ပိုလုပ်ဆောင်ခြင်းသည် လက်ရှိငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် ကြံရာ ပါ လက်ခံသူအဖြစ် ထင်မြင် မခံနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကရင်တိုင်းရင်းသားညီညွတ်ရေးအားထုတ်မှုများကြောင့် ကရင်လူမှုအသိုင်းအဝန်းအများအကြား ဖြစ်နိုင်ချေ နည်းသော မျှော်လင့်ချက်များ ပေါ်ပေါက်နိုင်သည့် အန္တရာယ်ရှိသည်။ အထူးသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ် အတွင်း လူထုပါဝင်မှုစံသတ်မှတ်ချက်များဖြစ်သည်။ သို့သော် ကရင်ခေါင်းဆောင်မှုနှင့် ကရင်ပြည်သူများအကြား အပြန်အလှန်ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုနည်းလမ်းတစ်ခုတည်းဖြင့် လူထုငြိမ်းချမ်းရေး အကျိုးအမြတ်များ ပိုရနိုင်မည်ဟု အာမခံမရနိုင်ပေ။ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှ လူထုထံသို့ ငြိမ်းချမ်းရေး တကယ်လက်တွေ့ သယ်ဆောင်လာနိုင်ခြင်း ရှိမရှိကိုလည်း မေးခွန်းထုတ်စရာ ရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် လူထုအကြံဉာဏ်ယူ ဆွေးနွေးမှုများ တိုးများလာသည့်တိုင် လူထုအသိုင်းအဝန်း

³⁶ ကတိကဝတ်ပြုစာချုပ်လွှာကို လက်မှတ်ရေးထိုးသူများသည် KNU, KDBA, KPC နှင့် RCSS တို့ ဖြစ်သည်။

သည် လာမည့် နှစ်အနည်းငယ် အတွင်း လူထုဘဝ ထင်သာမြင်သာ မတိုးတက်လာပါက ကရင်လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အပေါ် စိတ်ပျက်၊ မရိုသေ၊ ယုံကြည်မှု မဲ့နေအုံးမည် သာဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဖြစ်လာပါက ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်အပေါ် ကြီးမားသော ဆိုးကျိုး သတ်ရောက်မှုများ ဖြစ်စေနိုင်သည့်အပြင် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်မှုဝန်းကျင်အစား စိတ်ဝမ်းကွဲမှု၊ မယုံကြည်မှု များသာ ပိုများလာမည်ဖြစ်သည်။

နှိုင်းယှဉ်လေ့လာချက်။ အာရှဒေသတွင်း ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း။

ဒေသတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ချို့တွင် လူတစ်ဦးစီအကြား ညီညွတ်ရေးတိုးများ လာစေရေး အလားတူ ဦးတည်ချက်၊ အားထုတ်ချက်များနှင့် လုပ်ဆောင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တခြား အဖွဲ့အစည်းများ ကလည်း တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း အကြား ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း၏ တန်ဖိုးကို စတင်အသိအမှတ်ပြု လက်ခံလာ နေကြသည်။ ကယားပြည်နယ်အခြေစိုက် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်သော ကရင်အမျိုးသားတိုးတက်ရေးပါတီ (KNPP) က ကရင်နီခွဲထွက် လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများအကြား ချိတ်ဆက်မှုအားကောင်းစေရေး စတင်အာရုံစိုက်လာသည်။ “ကျနော်တို့က လူထုအတွက် အလုပ်အကြွေးပြုဖို့ ရည်ရွယ်ထား တာကြောင့် ကျနော်တို့ ပြန်လည်ညီညွတ်ရမယ်၊ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ရပါမယ်။” ဟု KNPP ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး က မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။ မကြားသေး မီနှစ်များအတွင်း KNPP သည် လူငယ်များကိုအဓိကထား၍ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်း နှင့် ကရင်နီ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ပြီး ဆက်ဆံရေး အားကောင်းစေရေး ဦးတည်ဆောင်ရွက်လာခဲ့သည်။ KNPP အတွက် အဆိုပါ အားထုတ်ချက်များသည် ကရင်နီမျိုးဆက်သစ်လူငယ်များအတွက် ငြိမ်းချမ်းသော အနာဂတ် ဖြစ်ပေါ်ရေး ဆောင်ကျဉ်းနိုင်သော နည်းလမ်းများ အနက် မရှိ မဖြစ်နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

ကရင်နီအခြေအနေနှင့်မတူသော တခြားညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်သည့် အထင်ရှားဆုံး ဥပမာတစ်ခုမှာ အစ္စလာမ့်ပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့ ကြီး (OIC) ပေါ်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာ OIC အဖွဲ့ကြီးတွင် နိုင်ငံပေါင် ၅၇ နိုင်ငံမှကိုယ်စားပြုပါဝင်ပြီး “မှတ်စလင်များ၏ အကျိုးစီးပွားကို လုံခြုံမှုပေးခြင်း၊ ကာကွယ်ပေးခြင်း အားဖြင့် ကမ္ဘာအဝှမ်း ပြည်သူများအကြား နိုင်ငံတကာ ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် အတူတကွ ယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေး စိတ်ဓါတ်ကို မြှင့်တင်ပေးသည်။”³⁷ မကြာသေးမီက OIC သည် မိုရို အစ္စလာမ့်လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး (MILF) နှင့် မိုရိုအမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး (MNLF) အကြား အစည်းအဝေးကို လက်ခံ ကျင်းပပေးခဲ့သည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော MNLF သည် မင်ဒါနောင့်ဒေသ

³⁷ Organition of Islamic Cooperation, About OIC, http://www.oic-oci.org/oicv2/page/?p_id=52&p_ref=26&lan=en

(တောင်ပိုင်းဖိလစ်ပိုင်) တွင်နေထိုင်သော ဘန်ဆမာရီ သို့မဟုတ် မိုရို မွတ်ဆလင်ပြည်သူ အများစုအတွက် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် တောင်းဆိုနေသော အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၄ ခုနှစ်တွင် MILF သည် ဖိလစ်ပိုင်အစိုးရနှင့် အငြင်းပွားဖွယ် လက်မှတ်ရေး ထိုးခဲ့မှုအပေါ် MNLF မှခွဲထွက်ခဲ့သည်။ ယနေ့အချိန်တွင် အဖွဲ့အစည်းနှစ်ဖွဲ့စလုံးသည် ဖိလစ်ပိုင်အစိုးရနှင့် သီးခြား ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးပွဲများ ပြုလုပ်နေကြသည်။

OIC ၏ လမ်းညွှန်မှုအောက်တွင် MNLF နှင့် MILF နှစ်ဖွဲ့စလုံးက ၎င်းတို့သည် ဘန်စမိုရို ပြည်သူများအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် တရားမျှတမှုရရှိရန် အားထုတ်ဆောင်ရွက်မှုတွင် အတူတူဖြစ်ကြပြီ ဘန်စမိုရို လွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲ အောင်မြင်မှုအတွက် နှစ်ဖွဲ့အကြား ညီညွတ်ရေးသည် အထူးလိုအပ်သည်ဟူသော အချက်ကို နှစ်ဖွဲ့စလုံးက အသိအမှတ် ပြုခဲ့ကြသည်။³⁸ ဘုံရည်မှန်းချက် နှင့် နှစ်ဖွဲ့အကြား ပိုမိုကြီးမားသော ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု လိုအပ်ချက်ကို အသိအမှတ်ပြုပြီးနောက် MNLF နှင့် MILF သည် ဘန်စမိုရို ပူးတွဲ ဆောင်ရွက် ရေးဖိုရမ် (BCF) တွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ရန် ပူးတွဲ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ တဖွဲ့တွင် ၁၀ ဦး (စုစုပေါင်း ၂၀ ဦး) စီပါဝင်သော အဆိုပါ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ယန္တရားသည် ဘန်စမိုရိုပြည်သူများ၏ ရည်မှန်းချက် အောင်မြင်ရေး၊ နှစ်ဖွဲ့အကြား ထိတွေ့မှုနှင့် ဆွေးနွေးမှုများ ပိုမိုမြှင့်တင်ပေးရေးအတွက် သုံးလတာကြိမ် တွေ့ဆုံကြသည်။³⁹ နှစ်ဖွဲ့စလုံးက ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်များ သီးခြား လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သဖြင့် တူညီသော လမ်းကြောင်းများ ကြီးစားဖော်ထုတ်ကြသဖြင့် BCF သည် MILF - MNLF ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးပလက် ဖောင်းတစ်ခုအဖြစ် ထမ်းဆောင်ပေးသည်။ “ဖိုရမ်က နှစ်ဖွဲ့ကြားက မတူညီတဲ့ အမြင်တွေကို လျော့ချပေးနေတယ်လို့ ကျနော်တို့ အကောင်းမြင်ပါတယ်။ ကျနော်တို့ အားလုံးက ငြိမ်းချမ်းရေးကို စိတ်ဝင်စားပါတယ်။” ဟု OIC ၏ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် အီရပ် အာမန် မဒါနီ က မှတ်ချက်ပြုခဲ့သည်။⁴⁰

လက်တလောအချိန်တွင် အဓိက ခေါင်းဆောင်များအကြားတွင် အကန့်အသတ်ဆွေး နွေးပွဲများ ဖြစ်နေသေးသဖြင့် MILF - MNLF ညီညွတ်ရေးအားထုတ်ချက်များ အပြည့်အဝ ဖွံ့ဖြိုးရန် လိုအပ်နေသေးသည်။ သို့ပေသည့်တိုင် ညီညွတ်သောတပ်ဦးတစ်ခု၏ အောက်တွင်

³⁸ ToR ဘန်စမိုရို တာဝန်ခံပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဖွဲ့။ <http://www.opapp.gov.ph/sites/default/files/Terms%20of%20Reference%20-%20Operationalization%20of%20the%20Bangsamoro%20Coordination%20Forum.pdf>

³⁹ ibid.

⁴⁰ Carolyn O. Arguillas, “The OIC Sec-Gen meets with MILF, MNLF Leaders in Davao City secretariat for Bangsamoro Coordination Forum set up. Mindanews, 20 April, 2015.

ဘန်စမိုရီ ပြည်သူလူထု၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ရည်မှန်းချက်များ အကောင်းဆုံးဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန်၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် ပို၍ တာရှည်ခံငြိမ်းချမ်းရေး အောင်မြင်စေရန် အတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ လိုအပ်နေသည်ဟူသော အချက်ကို BCF က ကိုယ်စားပြု ဖော်ပြသည်။

နိဂုံးချုပ်

BCF ကဲ့သို့ သော ညီညွတ်ရေး အားထုတ်ချက်များသည် ဒေသတွင်း စတင်ပေါ်ပေါက်လာနေချိန်တွင် ကရင် တိုင်းရင်းသားများ၏ ညီညွတ်ရေးတည်ဆောက်ခြင်း အားထုတ်ချက်များသည် နိုင်ငံအတွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး အားကောင်းစေရေးအတွက် အတိတ်ကာလ မတရားမှုများကို ချန်ထားပြီး ရည်မှန်းချက်တစ်ခု အောက်တွင် စုစည်းကြသည့် မတူထူးခြားသော အားထုတ်မှု တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ “ကျချနတ်တို့ အတူတကွ အလုပ် လုပ်ကြမယ်ဆိုရင် ကျနော်တို့ အတူတကွ ရှေ့ကို ချီတက်နိုင်မှာပါ။ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် အပြန်အလှန် ကူညီဖို့ လိုပါတယ်။ လူသားဆန်မှုမှာ နယ်နမိတ်စည်းခြားထားတာ မရှိသလို ကရင်လူ့အဖွဲ့အစည်း မှာလည်း စည်းခြားထားတာ မရှိပါဘူး။” ဟု KNLA စစ်သားတစ်ဦးက ပြောသည်။ တိုင်းရင်းသားများအကြား စိတ်ဝမ်းကွဲမှုဖြစ်နေသော၊ ပြည်တွင်းစစ် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာကြာဖြစ်နေသော တိုင်းပြည်အတွက်၊ တိုင်းရင်းသား ဖြစ်တည်မှုအပေါ် အခြေခံပြီး သီးခြား ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များ ရှိနေသော တိုင်းပြည်အတွက် ယခုလို စိတ် သဘောထားမျိုးသည် အလွန်အရေးပါသော ရလဒ်များ ဖြစ်သည်။ ကရင်တိုင်းရင်းသားညီညွတ်ရေး အားထုတ်မှုများသည် ညီညွတ်သော မြန်မာနိုင်ငံည် မည်မျှအရေးကြီးကြောင်း အသိတရား တခု မွေးထုတ် ပေးနိုင်သလို အမျိုးသားလက္ခဏာ မြှင့်တင်ခြင်းအတွက်လည်း အရေးပါသည်။ ဤနည်းလမ်းဖြင့် ညီညွတ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများသည် နှစ်ပေါင်းကြာရှည်စွာ တောင့်ဆိုင်းလာရသော မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ငြိမ်းချမ်းရေး ရရှိရန် အားလုံးပါဝင်သော ရေရှည်ခံသော ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ အုတ်မြစ်တစ်ခု ချပေးရန် အထောက်အကူ ပြုပေသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့်ပဋိပက္ခအရေးလေ့လာမှုစင်တာ (CPCS) သည်ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ သူတော်သန့်လုပ်ငန်းများနှင့်လေ့လာသင်ယူမှုများအား အဆင့်မြှင့်တင်ရန်အထောက်အကူပြုလှည့်အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်လျက်ရှိသောသင်တန်းအစီအစဉ်များဖြန့်ဖြူးရာနေရာဖြစ်သည်။ ဤနေရာသည် လက်တွေ့ကျင့်သုံးသူများ၊ ကျောင်းသားများ၊ အသိပညာရှင်များ နှင့် ဆန်းစစ် လေ့လာသူများအား ဆက်စပ်အခြေအနေပေါ်၌ အခြေခံထားသော သတင်းအချက် အလက်များနှင့် အရင်းအမြစ်များအား လက်လှမ်းမီလေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးလျက်ရှိသည်။

www.centrepeaceconflictstudies.org